Perşembe 25 NİSAN 1940

TAN EVİ
Istanbul-Ankara Caddesi 102
TELGRAF: TAN, İSTANBUL
TELEFON: 24310, 24318, 24319
ALTINCI YIL — No. 1700
5 KURUŞ

TAN

GÜNLÜK SİYASİ HALK GAZETESİ

Yeni Müşteri Bulmak Sanatı

Dr .Gasson diyor ki:
"Her tacir bu kitapta gösterdiğim usulleri tatbik etmek suretiyle bir iki sene gibi kısa bir zaman içinde müşterilerinin adedini bir misli arttırabilir. Ben bu kitabımda size bu sanati öğretiyorum... Fiyatı 50 kuruş.

Isveci Tehdit Eden Tehlike Büyüyor

Bir Kısım Alman Kıtaatı Baltıktaki Bornholm Adasına Tahşit Ediliyor

İngilizler Trondheimde Alman Kıtalarının Taarruzunu Püskürttü

Norveç ve Danimarkadaki Bütün Alman Üsleri Bombardıman Edildi, Alman Askerlerile Dolu Nakliye Gemileri İsveç Sularında Dolaşıyor

Londra, 24 (Hususî) — Müttefiklerin siyasî ve askerî mahafili İsveçi tehdit eden tehlikenin gittikçe büyüdüğünü görüyorlar. Alman askerleriyle dolu bir takım nakliye gemilerinin İsveç sularında görünmesi, Danimarkaya ait olan Bornholm adasının askerî ve bahrî bir üs olarak kullanılması Almanların İsveçi zorlıyarak Norveçteki askerlerini takviye emelinde olduklarını göstermektedir. Bornholm adası, Baltık Denizindedir ve İsveçin Cenup sahilleri yakınlarındadır.

Danimarkanın işgali sırasında bu adaya da bir kısım kuvvetler ihraç edildiği halde, son alınan haberler, Almanların burada mühim kuvvetler tahşidine başladıkları merkezindedir.

Alman matbuatının İsveç aleyhinde şiddetli neşriyata devam etmeleri de hayırlı bir alâmet sayılmamaktadır.

İsveç deniz mıntakası kumandanı Amiral Lindstorm dün verdiği bir konferansta İsveçin iki sebepten dolayı harbe sürüklenmediğini anlatmıştır. Sebepler şunlardır:

1 — İsveçin mühim bir müdafaa kuvveti vardır.

2 — Millet hükümdarın ve hükûmetin etrafında tamamile müttehit bir kütle halindedir.

Veliahd Gustave Adolph'de, İsveç izcilerinin reisine gönderdiği bir mesajda diyor ki:

"İsveç vahim bir vaziyetle karşılaşmış bulunuyor. Fakat, cesaretimizi kaybetmiyoruz."

Bütün gazeteler de milletin birliğini tebarüz ettirmiye çalışıyorlar ve

(Sonu Sa. 6 Sü: 5)

MÜTTEFİKLER Cenup Ordusunu Niçin Hazırlıyorlar?

Yazan: M. Zekeriya SERTEL

Müttefikler cenupta bir ordu hazırlıyorlar.

Aylardanberi bu ordu hakkında bir çok tahminler yapıldı. Almanlar bu orduların Kafkas ve İran üzerinden Sovyetlere hücum için hazırlandığını işaa ettiler. Maksatları Türkiyeyi harbe sürüklenmiye mahkûm gösterip korkutmak ve müttefiklerden ayırmıya çalışmaktı.

Yine bazı Alman kaynakları cenup ordusunun Balkanlara çıkarılacağını işaa ederek, Balkan milletlerini ürkütmek istediler. İngiliz Başvekilinin müttefiklerin Balkanlarda sulhün idamesinden başka bir şey istemedikleri hakkındaki beyanatı üzerine bu rivayetler de suya düştü.

Fakat Yakın Şarkta ve Akdenizde harp tehlikesinden bahsedildikçe, daima müttefiklerin Yakın Şarktaki ordusundan bahsetmek âdet oldu.

Bu kadar dedikoduya sebebiyet veren bu cenup ordusunun mahiyeti, kuvveti, gayesi nedir? Müttefikler bu kuvveti niçin hazırlıyorlar?

•

Amerikan gazete ve ajans muhabirleri bu suallerin cevaplarını araştırmak üzere son zamanlarda Suriye ve Mısıra akın ettiler ve gazetelerine pek çok malûmat gönderdiler: Bunlar arasında U. P. ajansının Yakın Şark muhabiri üç ay süren seyahatini müteakıp yazdığı raporda diyor ki:

"Üç aylık bir seyahat, İngiltere ve Fransanın Suriyede, Mısırda, Filistinde, İran, Irak ve Hindistandaki askerî tertibatlarını bizzat tetkik etmeme vesile oldu ve bu müşahedelerim bana bu hazırlıkların zannedildiği gibi Rusyaya müteveccih olmadığı, fakat Süveyş kanalının, Mısırın ve Sudanın muhafazasını istihdaf ettiği kanaatini verdi.

"Şark ordusunun söylendiğinden daha mütevazı bir vaziyet arzettiği nazarı dikkatimi celbetti. General Weygand ve Wavell'in emirlerinde milyonlarca askerin bulunduğu hakkındaki rivayetler bana mübalâğa gibi gelmektedir. Bu kuvvetlerin üç

(Sonu Sa, 6 Sü: 1)

MİLLÎ ŞEF 23 NİSAN GÜNÜ Çankayada Ziyarete GELEN Yavrular Arasında

Siird Civarında Çok Zengin Bir Petrol Damarı Bulundu

Bu Netice Memnunivet Uyandırdı

İlk Çıkan Petrol Mahsulü Tetkik Ediliyor

Ankara, 24 (TAN Muhabiri Bildiriyor) — Siirt Vilâyetinin Beşiri kazasında petrol bulunmuştur. Maden Tetkik ve Arama Enstitüsü mütehassısları, elde edilen mahsulü tetkike başlamışlardır.

Neticenin çok ümitli ve parlak olduğu şimdiden anlaşılmış ve haber, büyük bir memnuniyet uyandırmıştır. Petrol bulunan mahal, Diclenin şimalinde ve Siirt vilâyetinin Beşiri kazası dahilindeki Raman [illegible]dır.

Bundan evvel memleketimizin muhtelif mahallerinde sondajlar yapıldığı hatırlardadır. Bu sondajların bir kısmında petrol emarelerine tesadüf edilmişse de bunlardan hiçbirinin iktısadî bir kıymeti haiz olmadığı, yani işletmiye değer membalar üzerinde bulunmadığı anlaşılmıştı. Fakat, o zamandanberi araştırmalar, arazi vaziyeti müsait görülen diğer bir çok mıntakalara da teşmil edilmiş ve bu yoldaki faaliyete büyük bir hız verilmiştir.

Beşirde sondaj ameliyesine birkaç ay evvel başlanmışır.

Bu çalışmalar, evvelki gün müsbet neticeyi vermiş ve 1042 metre derinlikte petrole tesadüf edilmiştir.

Şimdi, bu mıntakadaki petrol miktarının hesabı yapılacak ve daha sonra petrol istihsali için lâzım gelen tesisatın kurulmasına başlanacaktır.

Siirt civarında bugüne kadar yapılan araştırmalar

Siirtte petrol aranması 1933 te Petrol Arama Enstitüsünün kurulması ile başlar. O vakit uzun müddet Amerikada petrol işlerinde ihtisas yaparak memlekete dönen Cevat

(Sonu: Sa: 6; Sü: 4)

Matbuat Kanununun 2 Maddesini Değiştiren Lâyiha Kabul Edildi

Bazı Mebuslar, Maddelerin Sarih Bir Hale Konmasını İstediler, Dahiliye, Adliye Vekilleri Tâdil Teklifinin Sebeplerini İzah Ettiler

Ankara, 24 (TAN Muhabiri Bildiriyor) — Matbuat Kanununun 35 inci maddesine iki fıkra ilâvesi hakkındaki kanun projesi bugün Büyük Millet Meclisinde müzakere ve kabul edildi. Toplantıda bir çok hatipler söz aldılar, müzakere oldukça münakaşalı geçti. Dahiliye ve Adliye Vekilleri izahat verdiler. Neticede tâdil teklifleri reddedilerek lâyiha aynen kabul edildi.

Teklif edilen lâyiha ile Matbuat kanununun 35 inci maddesine ilâvesi istenilen fıkralar şunlardı:

"Millî hislerimizi inciten veya bu maksatla millî tarihi yanlış gösteren yazılar memnudur. Memleketin emniyetile alâkadar meseleler hakkında yapılmakta olan tahkikattan ve yine emniyet bakımından olan tedbirlerden bahseden yazılar memnudur.

Ancak bu tahkikatı yapmıya veya bu tedbirleri almıya salâhiyetli makam tarafından bu hususta müsaade verilebilir...

Kanunun heyeti umumiyesi üzerinde hatipler, bu hükümlerin tatbikatta bir çok güçlüklere ve ihtilâflara meydan vereceğine işaret ettiler. "Millî hisleri inciten ve bu maksatla millî tarihi yanlış gösteren yazılar" hakkındaki kayıt için de bir tetkik mercii gösterilmek lâzım geleceğini ve "Memleketin emniyeti" kaydının tasrih ve tayin edilmesi zarurî olduğunu tebarüz ettirdiler.

Mazbata muharriri, ayrıca bir tetkik mercii gösterilmesine lüzum olmadığını, hâkimlerin "Millî hisleri rencide etme' keyfiyetini her hangi bir ehlivukuf kadar takdir edebilecek kudrette bulunduklarını söyledi.

Akagündüzün sözleri

Söz alan Aka Gündüz, ilâvesi teklif edilen birinci fıkranın vâzıh bu-

(Sonu Sa. 6 Sü: 2)

Çocuk Haftası münasebetile dün de bütün memlekette ve şehrimizde müteaddit toplantı ve eğlenceler yapılmıştır. Bu arada gürbüz çocuk müsabakası tertip edilmiş ve müsabakaya iştirak eden muhtelif yaşta yavrulara hediyeler tevzi olunmuştur.

Yukarki resimde, Milli Şefimizi evvelki gün Çankayada kendilerini ziyarete gelen mekteplilere iltifatta bulunurlarken görüyoruz.

Çocuk Haftası münasebetile şehrimizde tertip edilen muhtelif toplantılara ait tafsilât ve gürbüz çocuk müsabakasında kazanan yavruların resimleri ikinci sayfamızdadır.

Vekiller Heyetinin Dünkü Toplantısı

Ankara, 24 (A.A.) — İcra Vekilleri Heyeti, bugün öğleden evvel Başvekil Doktor Refik Saydamın riyasetinde Başvekâlette toplanmış ve ruznamesinde münderiç maddeler üzerinde müzakerelerde bulunmuştur.

Sırrı Bellioğlu Dün Istanbul Merkez Komutanlığına Verildi

(Yazısı yedinci sayfamızda)

Eski Yugoslav Dahiliye Nazırı Akçimoviç de Dün Tevkif Edildi

Peştedeki Amerika Sefareti, Amerikalıları Âcilen Macaristanı Terke Davet Etti

Belgrad, 24 (A.A.) — Eski Dahiliye Nazırı Akçimoviç Bosnada kâin Ragatiza'da tevkif edilmiştir.

Avala Ajansı, sabık başvekil Stoyadinoviç hakkında alınan tedbirlerin haricî siyaset esbabından mütevellit bulunduğu hakkında bazı yabancı gazetelerde çıkan bütün haberleri en katî surette yalanlamağa mezundur. Evvelce de resmen bildirildiği gibi, Stoyadinoviç, hükûmetin dahilî siyasetine karşı faaliyetini imkânsız bir hale sokmak için devlet emniyetinin muhafazası kanunî hükümlerine göre muayyen bir yerde ikamete memur edilmiştir.

Macaristandaki Amerikalılar

Budapeşte, 24 (A.A.) — Amerika Sefaretinin Amerikalıları âcilen Macaristanı terke davet etmesi münasebetile Macar Telgraf Ajansı aşağıdaki tavzihi neşretmiştir:

"Bazı ecnebi gazeteleri, Budapeştedeki Amerikan Sefaretinin Amerikalıları âcilen Macaristanı terke da-

(Sonu Sa. 6 Su: 4

İŞİN ŞAKASI

SÜTTEN NELER ÇIKAR?

Yazan : Naci Sadullah

Eğer bol bol gülmek istiyorsanız, mizah mecmualarını değil, yevmî gazeteleri okuyun. Bu tavsiyemin isabetini isbat etmek için birkaç misal seçeyim diyorum: Fakat mübarek misaller o kadar bol, ve her biri, diğerinden o kadar parlak ki, insan hangisini tercih edeceğini şaşırıyor. Meselâ, dünkü gazetelerimizde okuduğum ciddî havadislerden birisinin serlevhası şuydu:

"— Süt güğümünden çıkan ayakkabı!"

Bu serlevha insana evvelâ şu meşhur fıkrayı hatırlatıyor: Adamcağızın birisi, bir tabak çorba içmek niyetile bir lokantaya girmiş ve önüne konulan çorbanın içinden bir paçavra çıkınca, garsonu çağırıp çıkışmış. Fakat garson, hiç istifini bozmadan cevap vermiş:

"— Ne kızıyorsunuz Beyim: On kuruşluk çorbadan da Hint kumaşı çıkmaz ya?"

O sütçü de bu fıkrayı hatırlasaydı, mahkemede şu cevabı verebilirdi:

"— Ne kızıyorsunuz Reis Bey? Fukara bir süt güğümünden de bir çift eski kundura yerine bir çift pırlanta küpe çıkmaz ya?"

●

Hırsızın Vicdan Azabı:

Haydi diyelim ki:

"— Canım, bunda ne fevkalâdelik var? Almanyada heykelden top, yumurta kabuğundan kösele, süprüntüden tereyağ, tavuk tüyünden reçel çıkarken, İstanbulda süt güğümünden bir çift pabuç çıkmış çok mu? Hem, tâmir olunacak eski pabuçları bir müddet suda bırakmak âdettir. O sütçü de, tâmire vereceği pabuçlarını suya yatırmış olacak. Bunun için, bunu geçelim de, ben size başka bir misal daha göstereyim:

Ve şimdi bir de şu serlevhaya bakın:

"— Hırsızlık yaparken vicdan azabı duyan adam!"

Bu serlevhanın altındaki havadise göre, Abidin adında bir vatandaş, evvelki gece, sabaha karşı, öteberi çalmak üzere başka bir vatandaşın evine girmiş. Ve birdenbire vicdan azabı duyarak, çalmaktan vazgeçmiş.

Bence, bu namuslu hırsızın vicdan azabı duyarak, sabaha karşı çalmaktan vazgeçtiği şey, mutlaka radyo olacak!

●

Bütün Kumarbazları Kurtaran Avukat:

Bazı vatandaşlar, bir evde kumar oynadıkları iddiasile mahkemeye verilmişler. Dün mahkemede onları müdafaa eden avukatın söylediği sözler arasında, vecizeye benziyen bir de cümle var:

"— Kumar oynanan bir evde perdeler indirilir!"

Avukatın bu cümlesi, sade beraet eden dünkü maznunları değil, daha birçok vatandaşları kurtarmıştır: İnanmazsanız, apartımanlara, evlere dikkatle bakın: Dündenberi, çoğunun perdeleri kapatıldı!

DAHİLÎ HABERLER

Resimler, Gürbüz Çocuk Müsabakasına iştirak eden yav rularla derece alan miniminileri bir arada gösteriyor..

Galata Yolcu Salonu İnşaatı Tamamlandı

Mayısta Açılacak Olan Salonu Tesellüm Etmek Üzere Ankaradan Bir Heyet Geldi

Galata Yolcu Salonunun inşaatı bitirilmiştir. Münakalât Vekâleti dört kişiden mürekkep bir tesellüm heyeti seçmiş, heyet ilk toplantısını dün Liman İşletmesi Umum Mdürü Raufî Manyasın yanında yapmıştır.

Tesellüm işi kısa zamanda intaç edilerek salon mayıs sonlarında halka açılacaktır. Yeni yolcu salonunda tefriş işleri de mayıs içerisinde ikmal edilecektir.

Modern bir tarzda inşa edilmiş olan yolcu salonunun uzunluğu 94, genişliği 38, sokak cephesi yüksekliği de 17 metredir. Üç tarafı müteaddit servislerle çerçevelenecek olan bina, gümrük muamelelerine mahsus büyük bir salonu havidir. Seyyahlar geminin güvertesinden salonun taraçasına düz ayak ve müteharrik bir iskeleden geçecekler, iki tarafı geniş ve rahat bir merdiven ile salona ineceklerdir. Yolcular salona girerlerken eşyalarile meşgul olmıyacaklardır. Bu hususta tatbik edilecek numara sistemi ile eşyalar gümrük muayene masalarında kolayca bulunabilecektir.

Salonun denize nazır cephesi muhteşem bir camekân şeklinde yükselerek, geceleri ışıklanacak olan cam tavanla birleşmiştir. Seyyahlar gümrük muamelelerini bitirdikten sonra geniş bir geçit vasıtasile şehre çıkacaklardır.

Binanın zemin katında resmî heyetlere mahsus ve hususî bir kapıyı havi bir salon da yapılmıştır. Birinci katta ve büyük salonun iki tarafında yolcu karşılamak veya uğurlamak için gelenlere mahsus denize nazır ve üstü örtülü taraçaya kapısı olan iki salon vardır.

Şehir Meclisi, Hararetli Bir Toplantı Yaptı

Bazı Semtlere Atatürk ve İnönü İsimlerinin Verilmesi Teklifi Münakaşalara Sebep Oldu

Şehir Meclisi, dün Birinci Reis Vekili Necip Serdengeçtinin reisliğinde toplanmıştır. Dünkü toplantıda evvelâ, Unkapanı taraflarının Atatürk semti ismile isimlendirilmesi, Eminönü meydanının da İnönü meydanı ismile anılması hakkında yapılan teklif okunmuştur.

Bazı azalar bu isimlerin bir semte değil, bir şehre bile verilmesinin az olduğunu, Atatürk isminin bir semte verilmesinin doğru olamıyacağını ileri sürmüşler ve teklifin müzakere edilmeden reddini istemişlerdir.

Bir kısım aza da teklifin kimler tarafından yapıldığını öğrenmek arzusunda bulunmuşlar, bunun üzerine Fatih kazası azasından bir zat bunun halk tarafından temenni edildiğini söylemiştir.

Bu izahata rağmen umumî heyet, bu semtleri, isimlerin taşıdığı büyük şöhretle mütenasip bulmamış, bu isimlerin bir defa da mülkiye encümeninde tetkik edilmesine karar vererek teklifi oraya göndermiştir.

Bundan sonra meclis, belediye zabıtası talimatnamesinin müzakeresine geçmiştir. Müzakerelerde, yakın iskeleler arasında işliyen vapurlarda eşya nakli, bu vapurların alt salonlarında sigara içilemiyeceği ve yatılamıyacağı, vapur iskelelerinin daima temiz bulundurulması lâzım geldiği, diğer nakil vasıtalarında olduğu gibi vapurlarda da karşılıklı pençerelerin açık bulundurulamıyacağı, vapurların limanda, lüzumundan fazla düdük öttüremiyecekleri hakkındaki maddeler kabul edilmiştir.

Eski belediye zabıtası talimatnamesindeki "Liman dahilinde, vapurların fayrap yapması yasaktır" maddesinin kaldırılması uzun münakaşayı mucip olmuştur. Neticede fayrap yapmadan vapurların hareket edemiyecekleri anlaşıldığından encümenin yapmış olduğu tadilât kabul edilmiş ve diğer maddelere geçilmiştir.

Talim ve uçuş yerlerinde toplanmanın yasak olduğu, tayyare kullanmak için merciinden müsaade ve ehliyetname istihsal etmeden şehir üzerinde ve alçaktan tayyare uçurulamıyacağı, sabahları saat sekizden evvel şehir üstünden ve alçaktan tayyare sevketmek suretile halkın rahatsız edilemiyeceği hakkındaki maddeler de kabul edilmiştir.

Bekçi Şevkiyi Öldüren Adam

Suçlu Mansur, Dün Müdafaasını Yaptı

Serbestçe hırsızlık yapabilmek için çalıştığı sabun fabrikası bekçisi Şevkiyi öldürmekten ve kaynar sabun kazanına atarak cesedini yakmaktan suçlu Mansurun muhakemesine dün birinci ağır ceza mahkemesinde devam edilmiştir.

Mahkemede cürüm eşyası birer birer gözden geçirilmiş, maktul Şevki, atıldığı sabun kazanında tamamen erimiştir. Giydiği elbiselerin ve çamaşırların yün olan kısımları erimiş, ancak pamuk veya keten gibi nebati ensice ile bu çamaşırlar içinde kalan kemikler, nebati ve madenî eşya erimemiştir. Bu sebeple kazandan çıkarılabilen eşya anahtar, tarak, kol ve bacak kemikleri, çakı, kurşun kalem defter gibi eşya ile lime lime bir hale gelmiş olan çamaşırlardır. Biraz da karaciğer ve dalak parçaları bulunmuştur. Bunlar birer birer görülmüş, suçlu Mansura da gösterilmiştir.

Geçen celsede avukat Cemil Saçlı tarafından müdafaası yapılan Mansurun tevkifhaneden posta ile gönderdiği yazılı ve çok uzun müdafaaname okunmuştur.

Kararın tebliği için duruşma 15 mayısa bırakılmıştır.

★ Tahtakalede Aliş isminde birini tabanca ile vurmaktan suçlu Hasan ikinci ağır ceza mahkemesinde bir sene iki ay hapse mahkûm olmuştur.

Yerine Getirilemiyen Taahhütler

Ticaret Odası Meclisi, Vaziyeti Tetkik Etti

Ticaret odası umumî meclisi, dün toplanmıştır. Avrupadaki harp vaziyeti, ticaret âlemimizi ehemmiyetli bir mesele ile karşılaştırmıştır. Vâki olan müteaddit müracaatlar üzerine oda idare heyeti malların teslim edilememesi gerekse fiyat yükselişi dolayısile taahhütlerin ifa olunamaması sebeplerini tetkik etmiş ve Fransız Ticaret odalarının mukarreratını göz den geçirerek hazırladığı raporu umumî meclise vermişti. Oda raporunda teslimi taahhüt edilen malın harp dolayısile teslim alınamamasını mücbir sebep olarak kabul etmiştir.

Teslimi taahhüt edilen mal, munhasıran bir tek memleket malı ise, mücbir sebep mevcut sayılmıştır. Teslimi taahhüt edilen malın kliringli memleketlerden getirilmesi mukavelede tasrih edilmiş ise, o sipariş klirингin en kolay işlemesi dolayısile Almanyaya verilerek vaktinde teslim edilmek üzere kabul edilmiş ve fakat harp neticesinde fabrika taahhüdünü ifa etmemişse bu hâdise müc bir bir sebep telâkki edilmektedir.

Raporun istinat ettiği esaslar, tüccarlarımızı yakından alâkadar eden mevzuları ayrı ayrı izah etmiştir. Oda meclisi, raporu muvafık bulmuştur.

Çocuk Haftasının İkinci Günü de Neşeli Geçti

Gürbüz Çocuk Müsabakasında Derece Alan Miniminilere Hediyeler Verildi

Altı aylık yavrular birincisi minimini SEVİM

3 yaşına kadar olanlar birincisi AYŞE

Çocuk bayramı münasebetile dün de şehrin her tarafında müteaddit toplantı ve eğlenceler yapılmıştır. Çocuk Esirgeme Kurumunun tertip ettiği Gürbüz Çocuk müsabakası çok parlak olmuştur.

Müsabakaya saat onda Fransız tiyatrosunda başlanmıştır.

Seçmelere başlanmadan evvel jüri heyeti reisi doktor Ali Şükrü çocuk bakımı hakkında bir konferans vermiştir. Bundan sonra 300 çocuğun iştirak ettiği seçmeler yapılmış, 40 çocuk intihap edilmiştir. Bunlar arasından da kura ile üç yaş grupundan üçer çocuk ayrılmıştır. Neticede 6 aylıktan bir yaşına kadar olanlar arasında birinciliği Sevim, ikincicliği Ahmet, üçüncülüğü Türker, 1 'den 3 yaşına kadar olanlar arasında 1 ciliği Ayşe, ikinciliği Sedat, üçüncülüğü Türkân; 3 ten 7 yaşına kadar olanlar arasında da birinciliği Selçuk, ikinciliği Erçin, üçüncülüğü Adnan kazanmışlar, muhtelif hediyeler almışlardır.

Büyük Müsamere

Öğleden sonra, yine Fransız tiyatrosunda fakir çocuklar için büyük bir müsamere verilmiştir. Işık, Boğaziçi, ve Şişli Terakki lisesi talebeleri bu müsamerede çocuk dansları yapmışlardır.

Çocuk Esirgeme Kurumunun çocuklar için tertip ettiği eğlenceler, dün de onlara neşeli bir gün geçirtmiştir. Bir kısım çocuklar muhtelif nakil vasıtalarile şehirde gezintiler yapmış, sinemalara gitmişlerdir. Bir çok halkevi ve Çocuk Esirgeme kurumu şubelerinde gece müsamereler verilmiş, karagöz oynatılmıştır.

PİYER LUİS'in

Beraet Kazanan Nasuhi Baydar Tercümesi

AFRODİT

İsimli Eserinden Sonra En Güzel Şaheseri Olan

KADIN ve OYUNCAĞI

Semih Lûtfi Kitabevinin neşretmekte olduğu "Dünya şaheserlerinden tercüme serisi„ nin 14 üncü kitabı olarak çıktı.

Her münevver ve edebiyat meraklısı dünya şaheserleri tercüme serisini takip etmelidir. Bu seriden neşrolunan eserler:

K.			
50	La Dam O Kamelya.	*(A. Dumas Fils)*	Mithat Cemal
50	Tais.	*(Anatole France)*	Nâzan Danişmend
50	Mavisakalın Yedi Karısı.	(„ „)	„ „
50	Meleklerin İsyanı.	(„ „)	„ „
50	Manon Lesko.	*(Abbé Prévost)*	Murat Uraz
50	Fakir Bir Gencin Romanı.	*(Octave Feuillet)*	Faik Bercmen
50	Metresi ve Ben.	*(Marcel Prévost)*	Suat Derviş
50	Bir Kadının Sonbaharı.	(„ „)	„ „
50	Afrodit.	*(Piyer Luis)*	Nasuhi Baydar
50	Kadın ve Oyuncağı.	(„ „)	Ulunay
50	Graziella.	*(A. de Lamartine)*	Nebahat Peyami Safa
50	Dar Kapı.	*(André Gide)*	Burhan Toprak
35	Yarı Kalan İtiraf	*(André Gide)*	Süzan ve M. Karahasan
85	İki Yeni Gelinin Hatıraları.	*(Balzac)*	Nurullah Ataç
50	Elizabet.	*(Knut Hamsun)*	Nasuhi Baydar
50	Kapalı Kapı Arkasında.	*(L. Fridland)*	Nadire Sadi

Yukarıdaki kitaplar için "Semih Lûtfi„ Kitabevine müracaat edilmelidir. Bedelsiz sipariş, tediyeli muamele kabul olunmaz.

Çengelköyünde 18 Yaşında Bir Genç 54 Yaşında Birini Öldürdü

Dün sabah saat 10.30 da Çengelköyünde bir cinayet işlenmiş, 18 yaşında Salâhaddin isminde bir genç, komşusu 55 yaşında Hüsnüyü tabanca ile alnından vurup öldürmüştür. Vaka şöyle olmuştur:

Aslen Amasyalı olup Çengelköyde Kuleli civarında bir evde oturan Salâhaddin ile Hüsnünün arası eski bir meseleden dolayı açık bulunmaktadır. Tab'en çok asabî bir genç olan Salâhaddin bir kaç gündenberi bir sinir buhranına tutulmuş, ve Hüsnü ile aralarındaki meseleyi gittikçe büyülterek nihayet onu öldürmiye karar vermiştir.

Evvelki gün İstanbula gelen Salâhaddin henüz tesbit edilemiyen bir yerden bir tabanca tedarik ederek akşam Çengelköye dönmüş, Hüsnünün evi önünde bir hayli dolaşmış ise de onun dışarı çıkmadığını görünce kendi evine gitmiş ve sabahın olmasını beklemiştir.

Nihayet Hüsnünün sabah saat on buçukta evinden çıktığını gören Salâhaddin tabancasını çekip ateş etmiye başlamıştır. İlk üç kurşun boşa gitmiş, fakat dördüncü, Hüsnünün alnına isabet ederek onu cansiz bir halde yere sermiştir. Katil bundan sonra tabancasını pantalonunun arka cebine yerleştirmiş ve süratle kaçıp ortadan kaybolmuş ise de iki saat sonra Eminönü meydanında dolaşırken yakalanmıştır.

Salâhaddin suçunu itiraf etmektedir. Onun bazı hareketlerinden şuurunun muhtel olduğuna ihtimal verildiğinden suçlunun yarın tabibiadliye gönderilmesine karar verilmiştir.

Ankarada Otobüs Bir Çocuğu Çiğnedi

Ankara, 24 (TAN) — Bugün saat 18 de Bankalar caddesinde Merkez Bankası önünde feci bir otobüs kazası olmuştur. Şoför Şevketin oğlu beş yaşındaki Erdoğan 77 numaralı otobüs tarafından çiğnenmiştir. Çocuk derhal ölmüş ve şoför Yusuf tevkif edilmiştir.

Suçlu Darphane İşçisi

Darphanede, bozuk basıldıkları için piyasaya çıkarılmıyan paralardan 41 lira 30 kuruşu çalarak harcamaktan suçlu Darphane işçilerinden Rızanın muhakemesine dün Birinci Sulh Ceza mahkemesinde başlandı. Rıza mevkuftu. Kendisine isnat edilen sucu inkâr etti. Muhakeme, şahit celbi için başka güne bırakıldı.

TAKVİM

25 NİSAN 1940

PERŞEMBE

4 üncü ay Gün: 30 Kasım: 170
Arabî: 1358 Rumî: 1356
Rebiülevvel: 17 Nisan: 12
Güneş: 5.7 — Öğle: 12.12
İkindi: 16.1 — Akşam: 18.59
Yatsı : 20.39 — İmsâk: 3.14

BUGÜN

İngiliz Bütçesi

Yazan: Ömer Rıza DOĞRUL

İngiltere Maliye Nazırı Sir Jon Simon dün, harp bütçesini takdim etti. 2 milyar İngiliz lirasına varan bu bütçe, hakikaten müthiştir. İngiltere Maliye Nazırı bu bütçeyi hazırlamak için yeni vergiler konulmasına lüzum görmüş ve bütün İngiliz milletini harp masrafının altından kalkabilmek için bu ağır yükü yüklenmeğe davet etmiştir.

Londra matbuatının mütalâalarından anlaşılan ilk nokta, İngilizlerin bu çekilmez yükü, sırtlamak karasında olduklarıdır. Çünkü, girişilen harbi kazanmak için bu yükü taşımaktan başka çare yoktur.

İngiltere, harp yüzünden, her gün, altı milyon sterlin sarfetmektedir. Yalnız bu masraf senede 2 milyar sterlinden fazla tutar. Onun için Maliye Nazırının takdim ettiği bütçe bütün harp masraflarını değil, yalnız bütçeye ait kısmını ihtiva ediyor. Masrafın gerisi istikrazlarla temin olunmakta ve böylece mükelleflerin yükü bir derece hafiflemektedir.

Bütçe Neden Kabarık?

Sir Jon Simon, bütçenin bu derece büyümesinin sebeplerini izah eden nutkunda, dövüşen kuvvetlere ait her ihtiyacı en mükemmel surette temin etmek mecburiyetini anlattı ve İngilterenin dövüşen kuvvelerine en iyi silâhı, en iyi techizatı, en iyi levazımı, elhasıl muharip kuvvetlerin vazifelerini âzamî emniyet ve itimat içinde yapmalarını temin etmeyi en büyük vazife tanıdığını söyledi.

İngiltere halkının bu çok ağır bütçeyi, derin bir feragatle karşılamasının hikmetini de bu sözlerde aramak icap eder. Çünkü İngiliz halkının bütün arzusu muharip kuvvetlerin vazifelerini bu şartlar içinde ifa etmeleridir.

Sir Jon Simon, İngiliz halkının bu bütçe icaplarının ifasını kolaylaştırmak için en mühim tavsiyesi, halkın, iktiyatlarını da, ihtiyaçlarını da mümkün mertebe ihmal ederek memlekettin âzamî derecede ihracat yapma- [illegible] lar, paralarını en mühim zarurî ihtiyaçlarına hasretmeli ve arttırdıkları paralarla zaferin kazanılmasına yardımda bulunmalı!

Nazırın Tavsiyeleri:

İngiltere Maliye Nazırı, bilhassa bu nokta üzerinde durmuş ve meselâ üstünü başını eskitenlerin yeni elbise almayı düşünmiyerek eski püskülerile bu mühim günleri geçirmeğe çalışmalarını istedi.

Çünkü bu sayede dahilî istihlâk yüzünden memleket ihracatı eksilmemiş ve harbi kazanmak yolunda kullanılacak para da israf edilmemiş olacaktır.

İngilizlerin bütün bu tavsiyelere ehemmiyet verecekleri şüphesiz sayılıyor ve bu vaziyet, İngilizlerin harbi kazanmak yolundaki azimlerinin hiçbir sarsıntı geçirmiyeceğine katî bir delil telâkki olunuyor.

Şoförler Hakkında Dahiliye Vekâleti Yeni Bir Karar Verdi

Ankara, 24 (Tan Muhabirinden)— Dahiliye Vekâleti halen şoförlük edenlerle bundan sonra şoförlük yapmak için ehliyetname almak istiyenler hakkında yeni bir karar vermiştir. Dün alâkadar makamlara tebliğ edilen bu karar şudur:

"Şoför olarak yetişmiş olup belediyelerce imtihan edilerek ehliyetname alacak olanlar, imtihanda muvaffak olduktan sonra ve ehliyetnameleri verilmeden önce imtihan heyetinin bir tezkeresile mensup olduğu askerlik şubesine gönderilecektir. Askerlik şubesi, bu vaziyeti şoförün künyesine ve nüfus cüzdanına işaret edecek, keyfiyeti imtihan heyetine bildirecektir.

Heyet, bu muamelenin hitamından sonra alâkadar olan kimseye ehliyetnameyi verebilecektir.

Halen şoför olanlar ellerindeki nüfus tezkeresi ve şoförlük ehliyetnamesile mensup oldukları askerlik şubelerine müracaat ederek derhal kayıtlarını yaptıracaklardır. Bu kaydı yaptırmıyanlar şoförlük yapmaktan menedileceklerdir.

—o—

Makenzen Romaya Döndü

Roma, 24 (A.A.) — Hitler tarafından geçen hafta âcilen Berline çağrılan Almanyanın Roma Elçisi Von Mackensen Romaya dönmüştür.

SON HABERLER

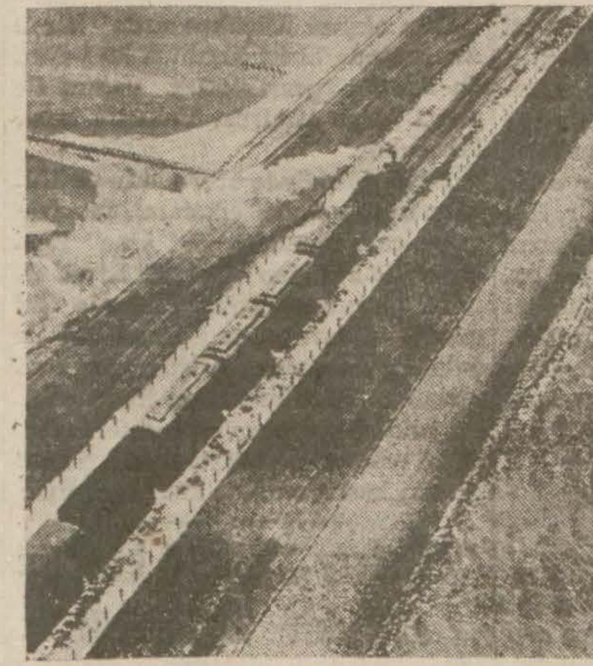

Almanların Şimal Denizine mayin dökmek için kullandıkları en belli başlı üs, Şilt'tedir. Müttefikler burada askerî tesisatı birkaç kere bombardıman etmişler ve birçok tahribata sebebiyet vermişlerdi. Yukarıdaki resimler geçen defaki bombardımanda yapılan hasaratı gösteriyor.

İngilizler Sylt Adasındaki Alman Hava Üslerini Yine Bombardıman Ettiler

Londra, 24 (Hususî) — İngiliz tayyareleri dün, Almanların, Şimal denizine mayin dökmek ve Norveçe seferler yapmak için kullandıkları en bellibaşlı üslerden olan Sylt adasındaki Vesterland tayyare karargâhını bombardıman etmişler ve tayyarelere ateş açan iki karakol gemisini batırmışlardır. Hava Nezareti, bugün neşrettiği tebliğde taarruzun muvaffakıyetle başarıldığını, hangarlar ve meydanlar üzerine bombalar atılarak müteaddit yangınlar ve müthiş infilâklar olduğunu bildirmektedir.

Siegfried hattı istihkâmları müştemilâtından olup Losheim'de bulunan büyük bir garaj bir yangın neticesinde tamamen harap olmuştur. Almanlar, bunun bir sabotaj eseri olduğundan şüphelenmektedirler.

Fransada hava harbi

Dün İngiliz ve Alman avcı tayyareleri arasında Verdun civarında bir hava muharebesi olmuştur. Zannedildiğine göre, bir Alman tayyaresi düşürülmüştür. Bir İngiliz tayyaresi düşmanın attığı mermilerle ateş almıştır.

Fransız tayyareleri Prag üzerine kadar bir keşif uçuşu yapmışlardır.

Sidney'den verilen bir habere göre, Cava limanına sığınmış olup Vladivostok'a gitmeğe hazırlandıkları zannedilen 14 Alman ticaret vapurunu, İngiliz harp gemileri açıkça beklemektedirler.

İngiliz kuvvetleri çoğalıyor

Britanya İmparatorluğunda halen silâh altında iki milyon asker vardır. Harp filosu efradı ile ticaret filosu, hava filosu, polis ve hava müdafaasına tahsis edilen efrat bu rakama dahil değildir. Fransadaki ve Orta Şarktaki ordular mütemadiyen takviye edilmektedir.

Anzac'ların Türkler Hakkındaki Hissiyatı

Kahire, 24 (A.A.) — Anadolu Ajansının hususî muhabiri bildiriyor: Yeni Zelanda ve Avustralyalı efrattan müteşekkil kuvvet olan Anzac'lar, unutulmaz gün, diye andıkları Çanakkaledeki kanlı çarpışmaların 25 inci yıldönümünü, yarın kutlulıyacaklardır.

Büyük Harbin dehşet verici hatıralarile ve yeni müttefik Türkiyeye karşı dostluk ve hayranlık hislerile dolu olan bu tarih, şimdi Anzac'ları, Türkiyenin dost ve kahraman evlâtlarına bağlıyan sarsılmaz bağı, gelecek nesillere tanıtan bir gün olacaktır.

1914 harbi münasebetile ve bilhassa, 25 nisan 1916 tarihinde, müteaddit cephelerde harp devam ettiği sırada, Türklerin Çanakkalede inraz ettikleri zafer neticesinde müttefik kuvvetler kıtaatının ricati üzerinedir ki, Anzac'lar, Türk toprağı müdafilerinin kıymetini takdir edebilmişlerdir.

Bu ordunun şefleri, onların ölülerile bizim ölülerimizin yanyana ebedî istirahate vardıkları, evlâtlarımızın kanı onların evlâtlarının kanile karıştığı bu toprak üstünde Çanakkalede dikilen âbideye ve kahraman askerlerimizin hatırasına ithaf edilen diğer âbideye, Yeni Zelandalı eski muhariplerin gösterdikleri arzu üzerine çelenkler koyacaklardır.

General Freyburg, Anzac'ların Türkiye hakkındaki duygularını izah etmiştir.

Hepsi Türkiye hakkında sitayişkâr mânalar taşıyan bu sözlerden sonra Samoa adası valisi Albay Sir Allen, şu hatırayı andı:

"Çanakkaleden çekildiğimiz sırada, mehtap, denizin dalgalarına gömülen ışıklar serpiyordu. Bugün, ölülerimiz için dikilen âbideye güzel bir güneş, ittifak ve dostluk güneşi doğarken çiçekler bırakacağız."

İngiltere - Polonya Arasındaki İş Birliği

Londra, 24 (A.A.) — Reuter'in diplomatik muharririnin öğrendiğine göre, Polonya Başvekili ve Polonya kuvvetleri başkumandanı General Sikorski, resmî ziyarette bulunmak üzere yakında Londraya gelecektir.

Öyle zannediliyor ki, General Sikorski Londradaki ikameti esnasında İngiliz hava kuvvetleri yüksek kumanda heyeti erkânile görüşecek ve İngiliz ve Polonya hava kuvvetleri arasındaki hareket birliğinin teksif edilmesi vasıtalarını müzakere eyliyecektir.

İtalya ve Abloka Meselesi

Londra, 24 (A.A.) — İngiliz hükûmetinin salâhiyettar bir mümessili, İtalyanın İngiltereden abloka meselesinin katî bir surette hallini istediği hakkında bu sabahki Londra gazetelerinden biri tarafından verilen bu haberin katiyen yanlış olduğunu bildirmiştir.

Bilhassa ayni haberde İngiliz gemilerinin Adriyatik denizinde İtalyan vapurlarını tevkif ettiğinin bildirilmesi mezkûr mümessil tarafından (teessüfe şayan) terkibile tavsif edilmiş ve hiçbir İtalyan vapurunun Adriyatikte tevkif edilmediğini, İtalyan hükûmetinin de bu hususta protestoda bulunmuş olmadığını söylemiştir.

Sovyet - İngiliz Görüşmeleri

Londra, 24 (Hususî) — İngiliz - Sovyet ticaret muahedesi meselesi hakkında sorulan bir suale karşı Başvekil namına Hariciye Müsteşarı Butler demiştir ki:

"— Hükûmetimiz, bitaraf bir hükûmetle aktedilecek her hangi bir ticaret muahedesi harbin bugünkü şartlarını ve bilhassa düşman için çok mühim olan maddelerin teslimatını nazarı itibara almıya mecburdur.

Buna binaen, İngiliz hükûmeti Sovyet hükûmetini bu mülâhazaları nazarı dikkate alacak bir ticaret muahedesi akdi için müsbet tekliflerde bulunmağa davet etmiştir.

Lord Halifax, Sovyet Büyük Elçisi Maiski ile dün yeni bir görüşme yapmıştır. Bu görüşmede mevzuu bahsolan mesele ifşa edilmemiştir.

HÂDİSELERİN İÇYÜZÜ

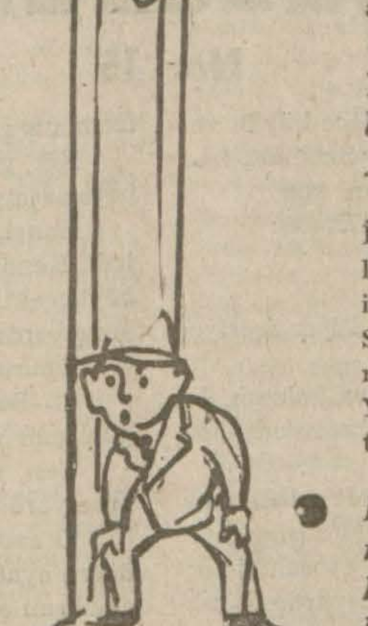

● *Alman Erkânı Harbiyesi eski Polonyanın Krakovi şehrinde karargâh kurmıya karar vermiştir. Bir kaç gün evvel belediye dairesi ve diğer umumî müesseseler askerî makamlar tarafından işgal edilmiştir. Bu hazırlık bittikten 48 saat sonra General Von Reichnau'nun kumandasında on bir hususî trenle asker ve erkânı harbiyesi gelmişlerdir. Askerlerin şehre girişi tantanalı olmuş, ve halk üzerinde tesir icrasına dikkat olunmuştur.*

O gündenberi Krakovi şehrinde büyük bir askerî faaliyet hüküm sürmektedir. Alman Erkânı Harbiyesinin burada yerleşmesi, Cenubu Şarkî Avrupasını istilâ için hazırlanan plânla alâkadar gösterilmektedir.

★

● **Almanya, İtalyayı müttefiklere karşı harbe girmeğe teşvik için, Romaya üç vaatte bulunmuştur:**

1 — Cenubu Şarkî Avrupa hudutlarında mühim miktarda asker tahşit edilecektir.

2 — Trablustaki İtalyan kuvvetleri takviye edilecektir.

3 — Şimalde İngilizler öyle tazyik edileceklerdir ki, İngiltere Akdenizde harekete geçemiyecek hale getirilecektir.

● *İtalyanlar Orta Avrupadaki nüfuzlarını kaybetmişlerdir. Şimdiye kadar, Alman istilâsına karşı İtalyanın yardımına güvenen Macaristan, bu ümidinde aldandığını anlamış, ve bu defa Sovyetlerden himaye ve yardım teminine teşebbüs etmiştir. Macarlar Orta Avrupa ve Balkanlarda Sovyetlerin muvafakati olmadıkça Almanların sulhü bozmıya teşebbüs etmiyeceklerine kani olmuşlardır.*

Yugoslavyanın da Italyadan yüz çevirip Sovyetlerle anlaşmıya teşebbüs etmesi, İtalyanın Orta Avrupa üzerindeki nüfuzuna nihayet vermiştir.

✱

İtalya, Yugoslavyanın Sovyetlerle anlaşma teşebbüsüne karşı ses çıkarmıyor. Hattâ bundan memnun olduğunu ihsas ediyor. Bununla, Balkanlarda Almanya, İtalya ve Sovyetler arasında bir anlaşma vücude geldiği kanaatini vererek müttefikleri tehdit etmek istiyor.

Yugoslavların bu hareketi, belki de Berlinde bir sürpriz teşkil etmiştir.

✱

● *İsveç harbe hazırlanıyor. Sokaklarda askerî müfrezeler dolaşıyor. Limanlarda gemilere son harp rengi veriliyor. Evlerin önüne kum torbaları ve tuğlalar yığılıyor. Pencerelere kırılmaması için bezler yapıştırılıyor. Gazeteler Stokholm'ün haritasını neşrederek sığınakları gösteriyor. Kapalı mağazaların kapılarında şu yazılar okunuyor: Silâh altına çağrıldığımız için mağazamız kapanmıştır.*

FELEK

Alman Radyosu Sussa!

Yazan: B. FELEK

Birkaç zamandır kötü bir türkçe ve görünüşe nazaran bariz bir fena maksatla yapılan Alman radyo neşriyatını bilmem takip ediyor musunuz?

Birçoklarının, her şeyden evvel bu radyoda fena bir türkçe konuşan spikerin sevimsiz ifade edâsına tahammül edemiyerek onu dinlemediklerini bildiğim için size bu mütereddit suali sordum.

Bana gelince; meslek icabı iyi kötü her şeyi öğrenmek mecburiyeti bana bu tatsız neşriyatla meşgul olmak angaryasını yüklemiştir.

Bu mecburiyet sevkile bilirim ki; bu radyodan bir hakikat öğrenmek mümkün değildir. Yalnız onun neşriyatile, bitaraf membaların ve müttefik memleketlerin neşriyatını karşılaştırarak, yalanla takviye edilmek istenen zayıf cephenin neresi olduğunu bulmağa çalışırım.

Yine kendi tedbirsizliğile başı püsküllü bir belâya uğramış olan Alman milletinin hakikatleri tahrif ve hasımlarını tezyif etmesine diyeceğimiz yoktur. Mevcudiyeti tehlikeye girmiş olan bir millet kendini müdafaaya yarıyacak vasıtayı intihapta serbesttir.

Yalnız bu müdafaa sistemi başka bir müstakil memlekete târiz ve onun politikasına karşı halkı tahrik şeklini almamak lâzımdır. Halbuki, maalesef Alman radyosu bize karşı bu yolu tutmuştur.

İki akşam evvel, yine büyük bir isteksizlikle açtığım Berlin radyosunun fena görüşen spikeri Türklerin Umumî Harbi müteakip Mondros mütarekesinden Lozan muahedesine gelinceye kadar uğradıkları musibetlerin sebebi hep Fransız ve İngilizler olduğunu, halbuki Millî Mücadeleyi Almanların daima takdir ve tasvip ettiklerini söyledikten sonra bugün mukadderatımızı askerî, siyasî ve iktısadî ahitlerle mukadderatlarına bağladığımız müttefiklerimizi "hayasız ve namussuzlar" diye tavsif ederek arkasından da "Türkiye matbuatının bir kısmı bunların âmâlini tervice âlet olmaktadır. Nitekim Hüseyin Cahit de Türkiyenin menafiini, müttefiklerin menfaatlerine muvazidir demek küstahlığında bulunuyor" diye hükûmetimizin haricî siyasetine târiz, Türk matbuatının haysiyetine ve Millet Meclisi âzasından bir muharririn şerefine tecavüz etti. Bu fena görüşen emir kulunun maksadı, yirmi küsur sene evvel düşmanlarımız olan bugünkü müttefiklerimize yaklaşmamızı halk nazarında gayri tabiî göstermek ve eski düşmanlık duygularını gıcıklıyarak bu ittifakın hissî taraflarını zaafa uğratmaktır. Bu beyhude gayreti ve o yersiz tecavüzleri yapan radyonun unuttuğu bir nokta var. 914 de İngilizlerin elinden kurtulmak için Çanakkale boğazından içeri kaçan Alman amiralinin Rus limanlarını topa tutarak ihdas ettiği emrivâkile harbe nasıl girdiğimizi, dört sene harp esnasında Türkiyenin gıda maddelerini Almanların kendi memleketlerine taşıyarak halkı süpürge tohumu yemiye nasıl mecbur ettiklerini, Alman ordusunun garp cephesindeki yükünü tahfif için bizi kanal taarruzu gibi delice maceralara sevkederek bunun aksülâmeli neticesi açılan Çanakkale cephesinde yüz binlerce Türk evlâdının ölümüne yine Almanların nasıl sebep olduklarını o devirleri yaşamış olanların hiçbirisi unutmamıştır.

Almanların lehine olan bütün bu fedakârlıklara ve harbin orta yerinde bize yapılan münferit bir sulh teklifini reddetmiş olmamıza rağmen Almanlar, garp cephesindeki mütareke teklifinden de bizi haberdar etmemişler, hattâ harpten sonra Almanyaya iltica etmiş Türk nazırlarının katillerini tebriye etmişlerdir.

914 den 918 e kadar süren dört senelik silâh arkadaşlığı bize Almanları pek yakından tanımak fırsatını vermiş, belki de siyasetimize verilen bu son istikametin tayininde bütün bu yakın mâzideki tecrübelerin ve aldığımız derslerin tesiri olmuştur.

İşte Alman radyosunun bilmediği veya unuttuğu nokta budur. Eski düşmanlarımızla şimdi müttefik oluşumuzu aykırı gören Alman radyosu, daha sekiz ay evvel birbirlerinin mukaddesatına küfreden Alman nazileri ile Rus bolşeviklerinin bugünkü dostluklarını görmüyor mu?

Milletler ilelebet birbirlerile husumet halinde yaşamazlar ya! İşte Yunanistanla olan dostluğumuz. Anadolu harbinden sonra birbirini çok daha iyi anlıyan iki millet şimdi âde-

(Devamı 7 incide)

Ankarada 23 Nisan Bayramı

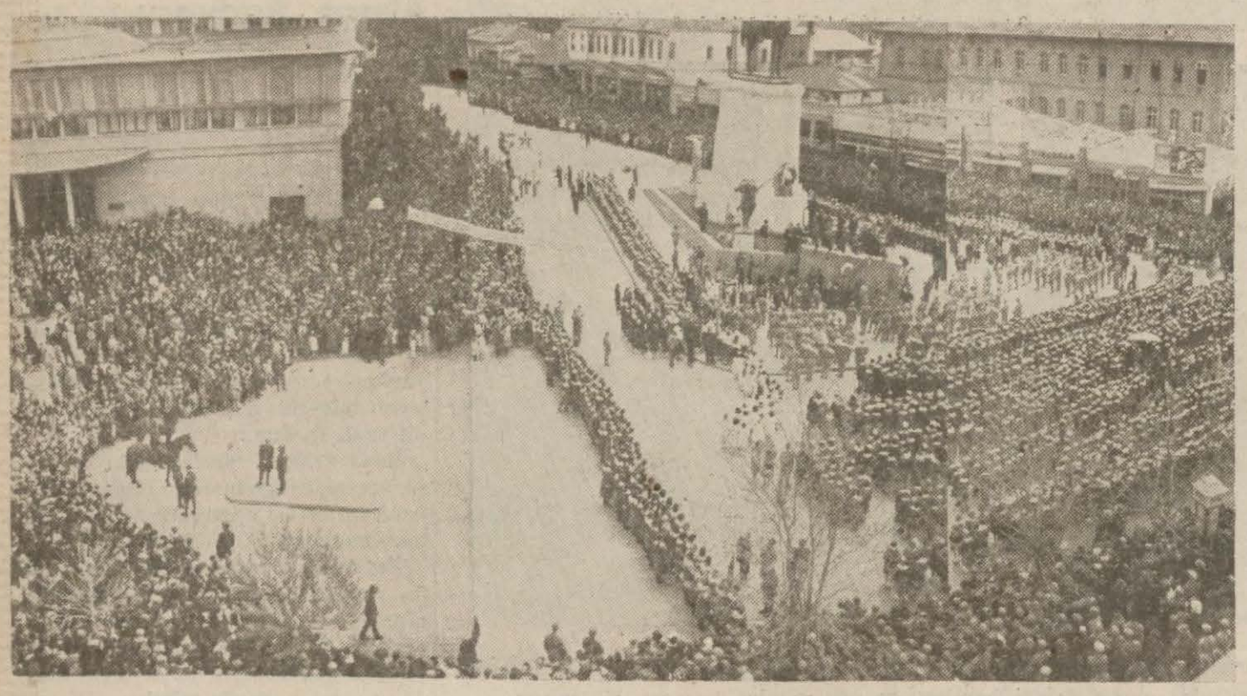

23 Nisan Hâkimiyet ve Çocuk Bayramı Ankarada da büyük merasimle kutlanmıştır. Bu resimlerde sırasile şunları görüyoruz:

1 — Ankara Ulus meydanında talebelerin ve halkın iştirakile yapılan muazzam toplantıdan bir görünüş.

2 — Merasime iştirak eden küçük mekteplilerden bir grup.

3 — Çocuk Esirgeme Kurumunun minimini yavruları geçit resmi sırasında kendilerini hararetle alkışlayan halkı selâmlıyorlar.

Romanyaya Gidecek Heyetimiz

Romanyaya gidecek ticaret heyeti cumartesi günü hareket edecektir. Servet Berkine maliyeden bir mütehassıs refakat etmektedir. İhracat birliklerinden de birer zat heyetle beraber gidecektir. Pamuk ve tiftik birlikleri birer aza seçeceklerdir. Heyet Romanya parasile mallarımızın fiyatları arasında muvazeneli bir vaziyet teminine çalışacaktır. Rumenler petrolün fiyatını yüzde yirmi artırmışlardı. Piyasamızdaki fiyatlar ise yükselmiş olduğundan aradaki fark üzerinde esaslı görüşmeler yapılacaktır.

Tiftik müstahsillerine avans veriliyor

Ziraat Bankası Ankara ve Eskişehirde tiftik müstahsillerine avans vermiye başlamıştır. Banka, ana malların kilosuna yüz kuruş, oğlak tiftiklerinin kilosuna 120 kuruş avans vermektedir. Avans başladıktan sonra Ankara ve Eskişehirde 115 - 120 kuruşluk mallar 130 - 135 kuruşa yükselmiştir.

Dünkü ihracat

Dün 235 bin liralık ihracat yapılmıştır. İhraç edilen mallar arasında yarım milyon kilo kuru fasulya ile ehemmiyetli miktarda torik ve yumurta bulunmaktadır.

Enişte Katilinin Muhakemesi

Kumkapıda bir içki âleminde enişte si Haçiği öldüren Mardirosun dün İkinci Ağırceza mahkemesinde duruşmasına başlanıldı.

Mardiros, mahkemede, enîştesinin sadece sarhoşlukla kendisini öldürmek istiyerek sokak kapısı önünde bulunduğu esnada bıçakladığını, sonra da öldüğünü sanarak nedamet duyup intihar ettiğini söyledi.

Mahkemede şahit olarak dinlenen, Haçiğin karısı ve Mardirosun hemşiresi olan Arşalus ta ayni şekilde şahitlik etti, yani Haçiğin sarhoşlukla evvelâ Mardirosu vurduğunu, sonra intihar ettiğini bildirdi.

EVLENME — Doktor Suphi Sensesle Askeri Hâkimlerimizden Kazım Uranın kızı Bayan Nezahat Uran evlenmişlerdir. Şenlikler dileriz.

Nişanlısının Yanaklarını Parçaladı

Dün akşam Küçükpazarda Rizeli Ali isminde birisi nişanlısı 20 yaşında Azadın yanaklarını ustura ile parça parça etmiştir. Vakanın tafsilâtı şudur:

Azad, Hasköyde oturmakta ve Küçükpazarda Zafer çikolata fabrikasında çalışmaktadır. Kız yine Hasköy sakinlerinden tesviyeci Rizeli Ali ile nişanlıdır. Son günlerde iki gencin araları açılmış, Azad Ali ile evlenmekten vazgeçmiştir. Buna sinirlenen Ali, dün akşam kızın yolunu beklemiş, yüzünün muhtelif yerlerini ustura ile parçalamıştır. Yaralı Haseki hastahanesine kaldırılmıştır.

"Hatay„ Şilebi Henüz Tevkif Edilmedi

Müsaade almadan Köstenceye giden Hatay şilebi limanımıza dönmüş, fakat henüz tevkif edilmemiştir. Vapurun tevkifi için mahkemeden karar almak icap ettiğinden Liman reisliği bu hususta müddeiumumiliğe müracaat etmiştir. Vapurun tevkifinden sonra sahipleri, Türk şileplerinin yabancı sularda sefer yapmalarını hususi müsaadeye tâbi tutan kararnameye aykırı hareket suçundan tecziye edileceklerdir.

Karısını Yaraladı

Şehremininde Başhekim sokağında oturan Mustafa ile karısı Lûtfiye arasında geçimsizlik yüzünden çıkan bir kavgada, Mustafa Lûtfiyeyi bıçakla göğsünden ve bacağından ağır yaralamıştır. Yaralı hastaneye kaldırılmış, suçlu tutulmuştur.

ÖLÜM HABERLERİ

Ö L Ü M

Gazze muharebatında kahramanlığı, Mücadelei Milliyede Kocaeli grupu süvari liva kumandanlığı hidematile memleket ve orduca tanınmış birinci süvari fırkası kumandanlığından mütekait Albay Hacı Arif irtihal etmiştir. Bugün öğle namazı Bakırköy Büyük camiinde kılınarak Bakırköy kabristanına defnedilecektir. Cenabıhak gariki rahmet eylesin.

Binlerce Lira sarfederek uzun ve yorucu seyahatlere gitmeyiniz.
Amerikanın şimdi bütün dillere destan olan yeni çifti
FRED ASTAİRE - JOAN FONTAİNE
Son çevirdikleri "FRANSIZCA„ Sözlü
DANSIN ZAFERİ filminde
Sizi; Seyyahların başını döndüren dünyanın en meşhur eğlence yerlerinde... Sevdalıları gizleyen aşk tünellerinde... âşıkları bir kahraman yapan korkunç ölüm balkonlarında... Nihayet en ateşli caz salonlarında dolaştıracak. Bu hakikî neş'e bayramı
Bu Akşam L Â L E Sinemasında
İlâve Olarak; Renkli M İ K İ En son Jurnal
Numaralı yerlerinizi lütfen evvelden kapatınız. Tel : 43595

RADYO

ANKARA RADYOSU

Türkiye	Radyosu Ankara Radyosu		
Türkiye	Radyodifüzyon	Postalar	
	Dalga Uzunluğu		
T. A. P.	31.7 m.	9465 Kcs.	20 Kw
	1648 m	182 Kcs	120 Kw

Perşembe, 25. 4. 1940

12.30 Program ve memleket saat ayarı 12.35 Ajans ve meteoroloji haberleri, 12.5 Müzik. Çalanlar: Fahri Kopuz, Cevdet Çağla, İzzettin Ökte, Vecihe; Okuyanlar: Semahat Özdenses, Aziz Şenses, Melek Tokgöz; 13.30 - 14.00 Müzik: Hafif müzik (Pl.).

18.00 Program ve memleket saat ayarı, 18.05 Müzik: Radyo caz orkestrası, 18.40 Konuşma (Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından), 18.55 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri, 19.30 Müzik: Çalanlar: Ruşem Kam, Vecihe, Cevdet Kozan; Okuyanlar: Müzeyyen Senar, Muzaffer İlkar, 20.15 Konuşma (Sıhhat saati), 20.30 Müzik (Fasıl heyeti), 21.15 Müzik: Radyo orkestrası, 22.05 Müzik: Deanna Durbin'in plâkları, 22.15 Memleket saat ayarı, ajans haberleri; ziraat, esham - tahvilât, kambiyo (nukut borsası (Fiyat), 22.30 Müzik: Cazband (Pl.), 23.25 - 23.30 Yarınki program ve kapanış.

Ecnebi Radyolarında Türkçe Neşriyat

Şehir	Türkiye saatile	Tûlümevç	
Nis	19.45	250 metre	(Orta)
Roma	20.56	245.5 "	(Orta)
Roma	20.56	31.15 "	(Kısa)
Londra	18.55	19.62 "	(Kısa)
		31.32	
Arnavutluk	19.20	38.22 "	(Kısa)
Yugoslavya	20.30	49.18 "	(Kısa)
		31.56	

ASKERLİK İŞLERİ :

Fatih Askerlik Şubesinden:

1 — Şimdiye kadar hiç askerlik etmemiş 316 - 335 (dahil) doğumlu yoklama kaçağı vaziyetinde bulunup da muameleleri tekemmül eden ve (335) doğumlu olup geçen celplerde sevkleri geri bırakılan (Topçu) ve (Hava) sınıfına mensup erat askere sevkedileceklerdir.

2 — Şubede toplanma günü 29 Nisan 940 Pazartesidir.

3 — Bu celpte bedel kabul edilmez.

4 — Şubemize mensup topçu ve hava sınıfına mensup mükelleflerin tayin olunan günde saat 8.30 da şubede hazır bulunmaları.

5 — Taşrada bulunanların da bulundukları mahallin askerlik şubesine müracaatları ilân olunur.

Gönüllü Hastabakıcı Olacaklara:

Kadıköy Askerlik Şubesinden:

1 — 1 Haziran 940 tarihinden itibaren Haydarpaşa hastanesinde açılacak hastabakıcılık ve hemşire kursuna gönüllü olarak talip olacak 20 - 40 yaşları arasındaki münevver Bayanların kayıtlarına başlanmıştır.

2 — Kurslara iştirak ihtiyarî olmakla beraber vatanî bir vazife ve borçtur.

3 — Kurs müddeti iki buçuk aydır. Her gün kursa devam saatleri öğleden sonra saat 14 den 17 ye kadardır.

4 — Talip olanların kayıt ve kabul işleri 15 Mayıs 940 gününe kadar devam eder. Müracaat saatleri cumartesi günleri hariç her gün öğleden evvel saat 9 dan 12 ye, öğleden sonra saat 14 den 16 ya kadardır.

5 — Taliplerin şubeye müracaatlarında nüfus cüzdanları ve iki adet vesika fotografları ile beraber gelmeleri rica olunur.

Müddeiumumiliğe Davet

İst. C. Müddeiumumiliğinden:

İstanbulda bulunduğu anlaşılan Mucur C. Müddeiumumisi Celâlettin Celâsın hemen memuriyetimize müracaat etmesi.

MESSALİNANIN KIZKARDEŞİ

Yazan: Annie Vivanti — No. 15 — Çeviren: SİNANOĞLU

XIX

Hanri Piyer, St. Jacques istasyonunda trenden indiği zaman artık gurup olmuştu: Melânkolik bir sonbahar gurubu...

Küçük bir lokantada acele acele yedi; sonra, küçük bir yokuşu bitirince, Valter Schmidt'in kendine sığınak olarak seçtiği villâya götüren beyaz ana yoldan yürüdü.

Gencin ona tarif ettiği park kapısını tanıdı; kapıdaki levhada adını heceledi. İçeri girdi. Bahçe hazin ve bakımsız, tarhlar çiçeksiz, yollar idökük kuru yapraklarla dolu idi.

Bu eski asil ikametgâhının içine düştüğü harapliği Schmidt ona tasvir etmiş olmakla beraber, Hanri Piyer, oranın bu zevale yüz tutuşu, bu terkedilişi karşısında bir rahatsızlık, bir iç sızısı duydu. Pencerelere bakarak ağır ağır ilerledi: Hiç biri ne açıktı, ne de aydınlıktı.

Adımları, yolun nemli ve çamurlu sathında gürültüsüzdü; öyle iken, villânın kapısında, kısa merdivenlerin başında, körün narin siması göründü.

Biraz titrek genç sesile sordu:

— Kim o?

Sonra endişeli bir tonla sorgusunu hemen tekrarladı:

— Kim o?

Hanri Piyer adımlarını yavaşlattı

— Benim, dedi; adını söyledi.

Eşikte hareketsiz duran genç cevap verdi:

— Ah, siz misiniz? Bekliyordum.

Kapının kara fonu üstünde, böyle dimdik ve hareketsiz, göz yerlerindeki o büyük karanlık daire ile iskelete benzer bir hali vardı.

Hanri Piyer süratle yaklaştı; dört merdiveni çıktı ve genç dostunun soğuk elini sıktı.

Eve girdiler. Kendisinin bildiği o muhitte, kör, kolay ve emin, önden yürüyordu. Böylece büyük ve soğuk sofayı geçtiler; sonra Valter Schmidt, karanlık ve ıssız olan bir salonun kapısını açtı.

Kapının eşiğinde Hanri Piyer mırıldandı:

— Sizi rahatsız etmek istemem

Obürü, hafifçe:

— Giriniz, giriniz! dedi. Hanri Piyer içeriye girdi.

Kör kapıyı kapadı; misafir etrafına bakındı. İkinci penceresi büyük perdelerle örtülü olan oda, hemen hemen karanlıktı.

Hanri Piyer, gecenin Valter Schmidt'e daha fazla bir karanlık getirmediğini hazin hazin düşündü.

Sonra, kalbinde bir burkuntu ile, ev sahibinin: "Buyurun!" işareti üzerine, şapkası ile pardesüsünü bir divanın üstüne koydu. Ve, artık sönmek üzere olan ocağın yanında bir küçük koltuğa oturdu.

Schmidt, masanın yanında ressamın karşısında yer aldı. Dirseğine dayanıp alnını eli ile örtmüştü.

Kısa bir sükûttan sonra konuştu. Alçak sesle:

— Bugün Foskayı gördünüz mü? Diye sordu.

— Hayır, görmedim.

— Bütün gün onu düşünüyorum. Onu beklemem lâzımmış gibi bir duygum var.

Kör, göz çukurlarının iki leke karanlığında daha beyazlaşmış olan hazin yüzünü kaldırdı.

Hanri Piyerin yüreğini bir hudutsuz hüzün kapladı. Kendine ve bu adama çektiren ve ikisine de böyle çektiren kadına karşı derin bir kin bu hüzüne karışıyordu.

Obürü:

—Buraya gelir mi, dersiniz? Diye sordu. Bugün gelir mi acaba?

Sesi, melânkolik, ve meyus bir çocuğun sesine benziyordu.

O anda Hanri Piyer, yerinden sıçradı. Sofadan doğru ayak sesleri işitmişti. Fakat arkadaşı, ümitsizce başını salladı:

— Ah, hayır! O değil.

Kapıya vuruldu. Ikisi de cevap vermediler. O zaman kapı açıldı ve eşikte, elinde yakılmış bir lâmba ile uşak göründü. Evde bir yabancı görmekten aptallaşmışa benziyordu.

— Bay patron yemek yemezler mi?

— Hayır.

Uşak, kapıda biraz kararsız kaldı.

— Bir şey lâzım değil mi?

Kör tekrarladı:

— Hayır.

Uşağın gözleri patronundan ziyaretçiye tereddütle gidip geldi.

— Işık istiyorlar mı?

Bu sefer cevap veren, arkadaşının ses çıkarmadığını gören Hanri Piyer oldu:

Hayır.

Bir an sükût daha.. Sonra uşak:

— O halde gidebilir miyim? dedi.

Kimse cevap vermedi ve uşak, bir an tereddütle bekledikten sonra kapıyı kapadı, uzaklaştı.

Evin içinde dolaşırken ve merdivenleri çıkarken adımlarını duydular. Sonra bir kapının gıcırtısı işitildi.

Sükût, artık tamamile karanlığa boğulmuş olan odadaki iki adamın üstüne çöktü. Ateş sönmüştü.

Hanri Piyer, korkunç bir rüyanın içine düşmüştü; ona öyle geliyordu. Kendimi, körmüş gibi, trajik arkadaşı tarafından kara bir ıssızlık girdabına sürüklenmiş gibi hissediyordu.

Nihayet, sinirleri bu sükûtun gerginliğine artık dayanamaz hale gelince, yavaşça:

— Dostum, diye sordu, benimle konuşmak istemiyor musunuz? Ne düşünüyorsunuz?

— Hayale kapılmamın boşuna olduğunu düşünüyorum. O artık gelmiyecektir; asla gelmiyecektir.

Hanri Piyer, teselli edecek söz bulamadı. Muztarip kalbi, daha hazin bir aksi sada gibi tekrarladı:

"— Asla gelmiyecek!"

Birdenbire, Valter Schmitd'in alnını masaya vurduğunu ve ağlamakta olduğunu duydu.

O zaman elini, ötekininkini arayarak uzattı. Buldu. Bu el nemli ve soğuktu.

(Devamı var)

25 NİSAN 940

TAN

ABONE BEDELİ

Türkiye		Ecnebi
1400 Kr	1 Sene	2800 Kr.
750 "	6 Ay	1500 "
400 "	3 Ay	800 "
150 "	1 Ay	300 "

Milletlerarası posta ittihadına dahil olmıyan memleketler için abone bedeli müddet sırasiyle 30, 16, 9, 3,5 liradır. Abone bedeli peşindir. Adres değiştirmek 25 kuruştur. Cevap için mektuplara 10 kuruşluk pul ilâvesi lâzımdır.

GÜNÜN MESELELERİ

Türkün Sesi ve İtalya

İtalyanların meşhur muharrirlerinden Virginio Gayda, 20 Nisan tarihli "Giornale d'İtalia" gazetesinde, İngiliz İktısat Nazırı Cross'un nutkuna cevap veriyor. Ve, "İtalyanın vaziyetini tayin etmesini" isteyen bu nutka verdiği cevabın sonunda, sözü Türk matbuatına getirerek diyor ki:

"— Türk dahi kendi sesini duyurmak istiyor: Yarı resmî "Ulus" diyor ki:

"İtalya, demokrasilere karşı, ancak bir hezimet halinde ve neticede yapılacak bir taksimde paya hak kazanmak için harbe girecektir: Şimdiye kadar böyle bir ihtimal mevcut değildir!"

"Ulusa tekrar edeyim ki, Türkiye tarihi unutuyor. Mağlûpların, - ve daha sarih olarak Osmanlı imparatorluğu arazisinin - artıkları üzerine Fransa ve İngiltere saldırdılar. 1915 de İtalya harbe, hitamından 40 ay evvel, yani müttefiklerin en karanlık zamanlarında girdi. O zamanlar, ortalıkta zafere dair hiçbir iz yoktu. Ve mağlûpların artığı pek uzaklarda idi!"

Evvelâ, bizden bahsederken "Türk dahi kendi sesini duyurmak istiyor!" şeklinde garip bir lisan kullanan Bay Gayda'ya hatırlatmak isteriz ki Türk milleti, kendi sesini, "Bari" radyosu gibi hususî maksatlarla yabancılara duyurmıya çabalıyan bir millet değildir. Fakat biz, sesimizi duyurmak istediğimiz zaman, "Bari" radyosu gibi, gramofon plâklarından yapılmış komik siperler arkasında, ve uydurma havadis bültenlerinden maskeler takarak konuşmayız: Biz, sesimizi, icabında icap eden yerlere en açık, ve en kısa yoldan götürürüz!

Tarihi unuttuğumuza gelince, bu iftirayı bilfiil ve sarahatle tekzip eden vâkıalardan birisi de, bugün tutmuş bulunduğumuz şu isabetli ve dürüst siyaset yoludur: Biz, bu yolu seçmek imkânını, hiçbir safhasını unutmadığımız tarihin sayısız tecrübelerinden aldık.

Gaydanın diğer iddiası da şu: Vaktile İtalya harbe müttefiklerin en karanlık zamanlarında girmiş! Ve o sıra, ortada hiçbir zafer izi yokmuş! Şu halde, İtalya Umumî Harbe ne maksatla girmişti?

"— Mademki müttefikler mağlûp oluyorlar, mademki onlar için hiçbir zafer ümidi yok: Artık ben de onlarla birlikte intihar etmeliyim!" **mi dedi?**

Görülüyor ki, tarihi unutan biz değiliz, kendisidir. Ve biraz hafızasını yorarsa, kolaylıkla anlar ki, İtalyanın Umumî Harbe, başlayışından bir yıl sonra girmesi, müttefiklerin zaferine iman edişinin neticesidir.

İtalya, Büyük Harbin ilk aylarında Almanyanın kazandığı zaferlerin, tıpkı bugünkü gibi, hezimeti hazırlayan birer hesapsızlık olduğunu kestirmiş, ve "Ulus" gazetesinde ortaya atılan maksatla silâha sarılmıştır. Nitekim, bugün, ayni İtalyanın vaziyetini bir türlü tayin edemeyişi de, Almanyanın şurada burada kazandığı zaferlerin, tıpkı Umumî Harpteki gibi sunî olduğuna ayni katiyetle inanmak hususunda henüz müteredditt bulunmasından ibarettir.

Halbuki, Giornale d'İtalia'nın o makalesine bakılırsa, İtalya, bugün, müttefikler cephesinde mevki alsa, yirmi sene sonraki İtalyan Gaydası, şu iddiada bulunacaktır:

"— Almanya Çekoslovak dâvasını, Ren dâvasını, Avusturya dâvasını, Polonya dâvasını katî bir zaferle tamamlamıştı. Müttefikler en kara günlerini yaşıyorlardı: Ve biz, o zaman işe karıştık!"

Sözlerimizi hulâsa etmemiz lâzım gelirse, diyebiliriz ki isbatı hiç de güç olmıyan hakikat şudur: İtalya, henüz, müttefiklerin kazanacaklarından kâfi derecede emin değildir. Ona tereddüt veren bu emniyetsizliktir. Kendi yardımının da inzimamile, zaferi hangi taraf kazanabilir ve hangi tarafın kazanması, İtalyaya daha fazla paye ve pay ayırabilir?

İtalya harbe - tıpkı Umumî Harpte olduğu gibi - bu suallerin katî cevabını bulduğu gün girecektir: Bu hesaba ve bu gidişe göre de İtalyanın demokrasilere karşı bir harp kabul edebileceği günün gelebileceğine inanmak imkânsızdır.

Bu harita bize İtalyanın stratejik vaziyetini göstermektedir. İtalyanın bütün ithalâtı deniz tarikiyle yapılır. Bütün deniz yollarının anahtarları İngilizlerin elindedir. Pantelaria, 12 adalar, ve Korsikadaki deniz üslerini kullanmıya muktedir değildir. Almanyadan da yardım görmesine imkân yoktur. Bir harp vukuunda İtalya bir kaç ay içinde açlıktan teslim olmıya mahkûmdur.

İtalya, Harbe Ne Zaman Girebilir?

YAZAN:

HECTOR BYWATER

(İNGİLİZ BAHRİYE MÜTEHASSISI)

Diğer mahafili bilmem, fakat İngiliz bahriye mahafili, Hitlerin ateşteki kestanelerini çıkarmak için İtalyanın harbe gireceği hakkında son günlerde intişar eden haberlerden müteessir olmamıştır. Bu mahafilde hâkim olan kanaat, Mussolininin bir kedi pençesi rolü oynamak istemiyecek kadar zeki olduğudur.

Akdenizdeki deniz kuvvetlerinin bulunduğu vaziyet hakkında kendimi az çok salâhiyet sahibi telâkki ediyorum. Çünkü Habeş harbi esnasında evvelâ Fransız, sonra da İtalyan donanmasında resmen misafir olarak bulundum.

İtalyaya gittiğim zaman, Mussolini ile, Kont Ciano ile ve Amiral Cavagnari ile hususî mülâkatlar yaptım. Bir çok deniz üslerini ve harp gemilerini ziyaret ettim.

Mussolini ile yaptığım mülâkat hususî mahiyette olduğu için, şimdiye kadar bunu ifşa etmemiştim. Fakat o vakittenberi Mussolini muhtelif nutuklarında Akdenizin hürriyetinden bahsettiği için bugün söyliyebilirim: Mussolininin o vakit bana söyledikleri şöyle hulâsa edilebilir:

"İtalya sevkulceyş bakımından bir adadır. Uzun sahilleri her taraftan hücuma maruzdur. Denizlerden ithalât yapmadıkça yaşıyamaz. Biz bunu temin için kuvvetli bir donanma yapmağa çalışıyoruz."

Kont Ciano ile Amiral Cavagnari de bana ayni şeyleri tekrar ettiler.

Fakat İtalyanın İngiltere ve Fransa ile harbe girmeden evvel göz önünde bulundurmıya mecbur olduğu bir takım vâkıalar vardır:

1 — İngiltere ve Fransanın Akdenizdeki müşterek donanmaları İtalyan donanmasına üstündür.

2 — İtalyan yarım adasının hiçbir tarafı denizden ve havadan yapılacak hücumlara karşı mahfuz değildir. Hattâ Roma bile gemilerin uzun menzilli toplarile denizden dövülebilir.

3 — Cebelitarık boğazile Süveyş kanalını kapamak suretile İtalyayı tamamen abloka altına almak mümkündür.

4 — İtalyanın Habeşistanla olan muvasalasını kesmek kabildir.

5 — İtalya hariçten getirttiği 26 milyon ton mevaddan mahrum edilebilir ki, en mühimmi budur.

Yüzde 86 sı deniz tarikile ithal edilen bu maddelere İtalya sulh zamanında bile şiddetle muhtaçtır. Harp halinde ise bu ihtiyaç artacaktır. Bu maddeleri temin etmedikçe İtalya bir kaç ay bile harbe devam edemez.

İtalyanın Trablusta Pantelaria ve Adalar denizinde kuvvetli deniz üsleri bulunmasına rağmen, Akdenizdeki hayat hattını muhafaza edemez. Maltayı alabilir veya alamaz. Fakat alsa bile kullanamaz. Akdenizde müttefiklerin donanmalarını sussturmadıkça iktısaden boğulmaktan kurtulamaz. Ve İtalyanların da müttefikler donanmasını susturmıya muvaffak olacaklarına inandıkları iddia edilemez.

(Devamı 7 incide)

İtalya, Bugün Harbi Göze Alabilir mi?

YAZAN:

ELİSABETH MACKENZİ

(NEWS CHRONİCLE'İN ROMA MUHABİRİ)

İtalyanlar bu sırada harbe girecekler mi? Mihver arkadaşları olan Almanlarla birleşerek müttefiklere karşı hareket edecekler mi?

İtalyada herkesin biribirine sorduğu sual budur. Danimarka ile Norveçin istilâya uğraması üzerine İtalyanın da harekete geçmek üzere olduğuna dair bir takım mülâhazalar ileri sürüldü. Fakat Roma mahafili, İtalyanın gayrimuhariplik vaziyetini henüz değiştirmediğine kanidir. Fakat bunun mânası İtalyanın harbe girmesi değildir. Belki harbe, münasip göreceği ve menfaatlerinin icap ettirdiği sırada girecektir.

Bu yüzden İtalyanların gözleri bu sırada şimale çevrilmiştir. Şimalde görünen şey, Alman hava kuvveti gibi büyük bir kuvvetin dahi, deniz kuvvetini bertaraf edemiyecek mahiyette olduğudur. Bu yüzden İngiliz donanması denize hâkimdir. Gerçi İtalya da donanmasını takviye ediyor ve 35 bin tonluk dört safıharp zırhlısı yapıyor. Fakat bunların inşaatı henüz tamamlanmamıştır.

İtalyanın yol ağzında bulunduğunu gösteren bir takım emareler vardır. Sinyor Mussolininin 1942 sergisi için Kapitolde yapılacak toplantıyı tehir etmesi bu emareler arasındadır. Halbuki bu muazzam serginin hazırlanması ve inşaat yapılması, hayırlı bir alâmet sayılıyordu. Her İtalyan bu muazzam inşaata bakarak: "Demek ki, harp olmıyacak!" diyordu. Duçenin Kapitolde yapılacak toplantıyı tehir etmesi üzerine sulhün tehlikede olduğu zannedildi.

Duçe, geçen sene Cuneo'da, vakit hulûl etmedikçe söz söylemiyeceğini, fakat vakit gelince de İtalyan milletinin söylenmesi lâzım gelen sözü söyliyeceğini anlatmış ve o zaman İtalyanın harbe gireceğine ima etmişti.

Duçe sözünü tutarak İtalyanın vaziyetini tavzih eden bir takım sözlerden başka bir şey söylemedi.

İtalyan matbuatının müttefiklere karşı hasmane hareketi de bir muamma teşkil ediyor.

Brenner mülâkatımdanberi İtalyan gazeteleri müttefiklere karşı çok sert bir lisan kullanıyor ve Alman propagandası bütün teferruatile İtalyan gazetelerinde yer buldu. İtalyan gazeteleri müttefiklerin muvaffakıyetlerini mütemadiyen küçültüyor ve muvaffakıyetsizliklerini daima büyütüyorlar.

İskandinavyanın istilâya uğramasındanberi Roma ile Berlin, matbuata bakılırsa, tek kafa ile düşünüyormuş gibi görünüyor. İki tarafa ait askerî heyetlerin faaliyete geçmesi de bunu teyit ediyordu.

Hariçte unutulan bir nokta İtalya ile Almanyanın müttefik oldukları ve İtalyanın Almanyaya müzaheret mecburiyetinde bulunduğudur.

İtalya matbuatının hedefi:

1 — Müttefiklerin zayıf olduklarını ve harbi kaybedeceklerini İtalyanlara anlatmak,

2 — İtalyan halkının müttefikler lehindeki hislerini bertaraf etmek.

Fakat bu hedef, İtalyanların, askeri kuvvetlerini müttefikler aleyhinde kullanacaklarını anlatmaz. Bunun böyle olması için İtalyanın müttefiklerin mağlûp olacağına inanmalıdır.

Bazı İtalyanlar, Almanların harbi kazanacaklarına inanıyorlar. Fakat ekseriyet İtalyanın harpten hariç kalması lehindedir.

Bugün de İtalyanlar Brenner mülâkatı üzerinde düşünüyor ve Hitlerin şimale karşı yaptığı hareketlerden bahsetmiş, ve cenubu şarkî Avrupada bir harekette bulunmıyacağını anlatmış olacağını tahmin ediyorlar.

Umumî kanaat İtalyanın gayrimuhariplikten ayrılmıyacağı merkezindedir. İtalya, harbin başlaması üzerine ihtiyar ettiği vaziyetin tepeden tırnağa kadar müsellâh gayrimuhariplik olduğunu ilân etti ve bunun için hazırlık yarışı başladı. Çünkü Duçe, harbin her lâhza kopabileceği kanaatindedir.

Bugün de vaziyet ayni merkezde. Yani harp her dakika kopabilir. Onun için İtalyan ordusu ten-

(Devamı 7 incide)

LOKMAN HEKİMİN ÖĞÜTLERİ

GÜLDEN KIYMETLİ DOMATES..

Sayın "Ulusal Ekonomi ve Arttırma Kurumu,, nun gazetelerde, kırmızı domatesin bu zamanda gülden ve lâleden daha kıymetli olduğu hakkında yazdırdığı öğüdü, tabiî, okumuş ve doğruluğuna elbette yürekten kanaat getirmişsinizdir..

Dünyada zeytin dalı hâkim olduğu zamanlarda ilkbahar mevsiminde bahçelere gülün verdiği güzelliğe vâkıâ hiç bir çiçek bile yetişemez. Fakat bu yılda olduğu gibi, zeytin dalının hükmü kalmayıp ta zeytinin taneleri daha ziyade itibar bulduğu bir zamanda kırmızı domatesin bahçelere vereceği kıymet, gülün vereceği güzellikten şüphesiz çok üstündür.

Domatesin bir tek kusuru vardır: O da ilk vatanı Asya veya Avrupa toprakları olmadığı için bizim eski mdeniyetimizde bir efsanesi bulunmaması. Meselâ insan bir kırmızı gül görünce; onun güzel rengi derhal aşk perisinin efsanesini hatıra getirir: Aşk perisi perilerin hepsine birden ziyafet çektiği bir gün, sofranın üzerinde bulunan şarap testisi aşk perisinin kanatlarile devrilmiş te, o vakte kadar hepsi beyaz olan güller birdenbire kızarmışlar. Halbuki kırmızı domatesin ilk vatanı olan Peru memlektinden bize kadar gelen haber, ancak onun ilkin bir kiraz kadar küçük olduğu halde, yavaş yavaş büyümüş olmasından ibarettir. Domatesin biraz yamrı yumru olması da bundan ileri gelse gerek... Fakat yamrı yumru olması, güzelliğine mâni olmadığından, XVI ıncı asırda domatesi tanıyan Avrupalılardan kimisi, onun ilk vatanı olan memleketin zenginliğini düşünerek, altından elma, kimisi de domatesin kırmızı renginden hoşlanarak, aşk elması, adını vermişlerdir.

Bazıları domatesin yapraklarına insana uyku getirmek kabahatini atfederler. Hattâ bir hekim, uykusuzluktan şikâyet eden bir hastasını, elinde yapraklarile bir kırmızı domates tutturarak güzel güzel uyutmuş olduğunu iddia eder Fakat domatesin bu hassası, bir kabahat değil, sinirlerin gerildiği bu zamanda onun için yeniden bir kıymettir. İnsan uyuyamadığı gecelerde elinde yapraklı bir kırmızı domatesi tutması, biraz garip gelse bile, bahçelerde kırmızı domates yetiştirmek âdet olunca, sıcak gecelerde domates bahçesine çıkıp orada sinirleri sâkinleştirmek pek kolay bir iş olur...

Domates pek lezzetli ve yüreğe frahlık verir bir sebze — yahut manav dükkânlarında da satıldığına göre, bir yemiş — olmakla beraber, insanı besliyecek bir yemek sayılamaz. Azotlu maddeleri yüzde biri, yağı yüzde yarımı bile tutmaz, yüzde dört nisbetinde şekeri varsa da; ondan da pek çok kalori umulamaz. Ondan dolayı domatesin en makbul yemeği etle, pirinçle doldurulmuş ve sade yağla yahut zeytinyağ ile pişirilmiş olmasıdır. Fakat buna karşı domatesin insanı koruyacak gıda olması bakımından kıymetine baha biçilemez.. Domates salata olarak ve çiğ yenildiği vakit, vitaminlerinin hangisi ve ne kadar kaybolacağını düşünmeğe de lüzum olmadığından, yüzde 700 ölçü A vitamininin, 40 ölçü B1, 50 ölçü B2 ve yüzde 33 mil'gram C vitamininin hepsinden istifade edilir. Yalnız domatesin iyice kırmızı olmasına dikkat etmek lâzımdır. Domates ne kadar kırmızı olursa, vitaminleri o kadar olgundur. Kırmızı domates salatasını yarı yarıya hiyarla karıştırıp, onun da vitaminlerini ilâve etmek mümkün olduğu gibi, üzerine zeytinyağı akıtarak salataya kalori yapacak bir kudret vermeğe de bir mâni olamaz.

Madenleri bakımından da kırmızı domates zengin bir hazinedir. En lüzumlu on iki madenin hepsi onda tamam olduğundan, bunların nisbetlerini yazmıya burada yer bulunmaz. Fakat madenlerinin hepsinden birden çıkan kimya hali yüzde 5,65 derecede alkalen olması, domatese iyi bir kıymet verdiğini söylemek lâzımdır.

Domatesin romatizmaya, böbreklerde kumlara yahut kansere sebep olabileceği hikâyelerinin çoktanberi suya düştüğünü bilirsiniz.

Salçasındaki A vitamini tazesindekine nisbetle pek çok ziyade (yüzde 3000 ölçü) bulunduğu gibi, güzellik ve akıllılık cevheri olan iyot madeni, başka madenlerin aksine, domates salçasında sebat ettiğinden, tazesini bulamadığımız zamanlarda, salçasını bol bol kullanmakta ihmal etmemelisiniz.

GÖRÜŞLER

Süt Güğümünde Papuç

Yazan: Sabiha Zekeriya Sertel

Karada yürüyen vapur gibi bir şey. Vapurun kara ile ne kadar münasebeti yoksa, papucun da süt güğümü ile o kadar münasebeti yok. Fakat bu nisbetsizlik, bizim akıl ve mantığımıza uygun gelse dahi, realitede papuç süt güğümünün içine girmiş.

Belediye müfettişleri sütçülerin hıfzıssıhhaya uygun çalışıp çalışmadıklarını tetkik ederken, bir süt güğümünün içinde papuç bulmuşlar. Bu süt güğümünden çıkarılan papucun ifade ettiği tek bir mâna vardır.

— Ben cehaletim... Diye cıyak cıyak bağırıyor.

Papucu süt güğümüne girdiği için itham edecek değiliz. Çocuk haftasını yaşadığımız bu haftada, bu süt güğümünden çocuğa içirilen sütle, hıfzıssıhha arasındaki münasebeti, içtimaî hıfzıssıhha ile bu sütçünün zihniyeti arasındaki nisbeti araştıracağız.

Çocuk davasını senelerdenberidir yazıp, duruyoruz. Bu koskocaman davanın başında süt meselesinin geldiğini de yalnız doktorların şahadetine güvenerek değil, içtimaî hıfzıssıhha kanunlarının da birinci maddesine girdiğine güvenerek, iddia edebiliriz. Anasının memesindeki sütten, cahil sütçünün güğümündeki süte geçerken, çocuğun ilk gıdası olan bu maddeyi, içinde papuç gizli süt güğümünü elinde sallıyarak dolaşan sütçünün çizeceği mukadderata bağlı mı bırakacağız?

İçtimaî hıfzıssıhha kanunlarını yapanlar, çocuk hıfzıssıhhasının maddelerini yazarken başa, süt ve su, diye iki mayi koymuşlar... Pastörün mikrobuna dayanan bütün hıfzıssıhha hükümleri ve tedbirleri bu ikisini halletmekle işe girişiyorlar. Sterilize süt, Pastörize süt, fennin, çocuğa, dünyaya ayak bastı hediyesi. Çocuk nüfusunu çoğaltmak, vefiyatı azaltmak için, nüfus siyaseti güden devlete hediye ettiği muvaffakıyet beratı. Sağlam ırk, fizyolojisi ve dimağî tekâmülü normal millet yapmak istiyen tekâmülcüye, sağlam çocuk ismile hediye ettiği cemiyet temelini kuran ilk nüvve... İçtimaî hıfzıssıhhaya evvelâ bu sütün çindeki mikrobu öldürmek mücadelesile başlıyorlar, bütün fizyolojik tekâmül, sağlam ırk, kuvvetli millet, bu mikrobu öldürdüğü nisbette mütekâmil, sağlam ve kuvvetli olmak imkânlarına kavuşuyor.

Süt güğümündeki papuca bunun içindir ki, içleniyor, bu sütçüyü ellerinde güğümlerini sallıya sallıya dolaştıran yoksuzluğa hayıflanıyor, her şehre istediğimiz kadar bu İstanbul şehrinde de fennî süt veren bir fabrikanın dumanlarını bu göklerde uçar görmek istiyor, bu sütçülerin elindeki güğümlerle papuçlarını başlarına çalmak istiyoruz.

Çocuk bayramını yaşadığımız bu haftanın içinde sütçünün güğümünden çıkan bu papuç yerine, günahının bedeli olarak bir fabrika bırakılamaz mı? Bütün inşaatı durdurmasına rağmen, istikbali durdurmamak için İstanbul şehrinin gayyur valisi bu papuça bedel, bu şehrin çocuklarına halledilmiş bir süt davasının beratını hediye edemez mi?

1941 senesi çocuk bayramı için validen çocuklara böyle bir hediye istersek, belki belediye bütçesinin imkânları haricine çıkmış, fakat memleketin hayat imkânları içine girmiş olmaz mıyız?

MÜTTEFİKLER Cenup Ordusunu Niçin Hazırlıyorlar?

(Başı. 1 incide)

yüz bin kişi kadar olduğunu tahmin etmek doğru olur. Weygand'ın ordusu Suriyede İngiliz, İskoçyalı ve Avustralyalılar ise Filistinde bulunmaktadırlar. Her iki ordu da fevkalâde süratle harekete geçebilecek ve ilk tehlike işareti üzerine Mısıra gidebilecek teşkilâtı haizdir.

"Şarktaki İngiliz - Fransız orduları bir tek askerî teşkilât oldukları halde müstakil kumandalar tahtında bulunmaktadır. Beyrutta, Weygandın yaveri, Generalinin Fransız kuvvetlerine kumanda ettiğini, fakat İngiliz kıtaları üzerinde hiçbir nüfuzu olmadığını katiyetle söyledi. Sonra bu İngiliz ve Fransız kuvvetlerinin çok geniş bir kadroları vardır. Bu karakteristik, her halde, muhtemel harekât sahasına gelecek takviye kuvvetlerine bu havaliye alışık subaylar yetiştirmek gayesinden neşet etse gerektir. Fakat yine tekrar edeyim ki, şark kuvvetlerinin şimdiye kadar bana söylenilen adetten dûn bir kuvvet olduğunu müşahede ettim. Kendi tahminlerime göre Wavell'in idaresinde Mısırda 45 bin İngiliz ve İskoçyalı, 35 bin Mısırlı, 3000 Yeni Zelândalı ve 20.000 Hintli; Irakta: 20 bin Iraklı ve Filistinde; 30.000 İngiliz ve İskoçyalı, 70.000 Avustralyalı bulunmaktadır. Suriyede ise Weygand, bütün Fransız yabancı lejiyonu ve müstemleke kıtaatından müteşekkil 100 bin kişilik bir kuvvete kumanda etmektedir."

Amerikalı gazetecilerin müşahadesine göre cenup ordusunun hedefi Sovyet Rusya değildir. İngiltere, Hindistan hududunu müdafaasız bırakmakla Sovyet Rusyaya karşı bir cephe açmak niyetinde olmadığını göstermiştir. Zaten İngiliz ricali de şimdilik bütün harp kuvvetlerini Almanya üzerine teksife karar verdiklerini tekrar ve tekit etmekten geri kalmıyorlar.

O halde bu ordu niçin ve kime karşı hazırlanıyor?

General Weygand'ın beyanatına göre, bu ordu her ihtimale karşı kullanılmak üzere hazırlanmış bir ihtiyat kuvvettir. Bu ihtiyat kuvvetin birinci vazifesi müttefiklerin elinde bulunan Akdeniz anahtarlarını müdafaadır. Bunlar arasında Süveyş kanalı birinci derecede ehemmiyeti haizdir.

Bu ordunun ikinci hedefi Akdeniz muvazenesini bozmıya cesaret edecek olanların bu teşebbüsünü önlemektir. Cenup ordusunun Türk ordusile beraber çalışacağı saha burasıdır.Bu ordunun üçüncü hedefi, Balkanlarda sulhü bozmak istiyecek olanlara karşı, Balkanların emniyet ve sulhünü müdafaadır.

Müttefikler bazı Balkan devletlerine garanti vermişlerdir. Bu taahhütlerini yerine getirmek için bu ordudan istifade edeceklerdir.

Fakat İtalyanın son günlerde müttefiklere karşı takındığı soğuk vaziyetten sonra bu ordunun kıymet ve ehemmiyeti artmıştır.

İtalyanların kanaatine göre, General Wavell'in kumandasındaki ordu, doğrudan doğruya İtalyan topraklarile hemhudut mıntakalara veya İtalyan hayat sahasına yapılacak herhangi bir taarruz için hazırlanmaktadır ve bu sebeple bir nevi tahrik unsuru olarak silâhlanmaktadır.

İtalyan matbuatının son günlerde sinirli görünmelerinin, Akdeniz hâkimiyetinden bahsetmelerinin bir sebebi de budur. Mussolini Brenner mülâkatından sonra Balkanlar meselesinde Hitlerle anlaşmıştır. Fakat cenup ordusu onu katî bir adım atmaktan meneden en büyük kuvvet olmuştur.

Mübadil Bonolarını Paraya Tahvil Etmek İçin Yeni Bir Karar

Ankara, 24 (Tan Muhabirinden)— Sahte bono tanzim etmek suretile Ziraat Bankasından bir miktar para alındığı için umum müdürlük bütün şubelerine bir tamim göndererek mübadil bonolarına iş'arı ahire kadar tediye yapılmamasını bildirmişti. Bu yüzden bir çok mübadil bono sahipleri, ellerindeki bonoların karşılığını alamadıklarından müşkül mevkide bulunmakta idiler.

Ziraat Bankası, bu kabil kimselerin şikâyetlerini nazarı itibara alarak yeni bir formül tesbit etmiştir. Bu şekle göre, bonolarını paraya tahvil ettirmek için müracaat edenlerin ellerindeki bonolar alınarak Maliye Vekâletine gönderilecek, Vekâlet, bunların sahte olup olmadığını tetkik edecek, bu tetkik neticesi bononun hakiki olduğu sabit olursa karşılığı ödenecektir.

Matbuat Kanununun 2 Maddesini Değiştiren Lâyiha Kabul Edildi

(Başı 1 incide)

lunmadığını, millî tarihi yanlış gösteren tabirinin daha vuzuhlu hale konulması için encümene iadesini teklif etti.

Bundan sonra Sinasi Devrim, Nevzat Ayaz söz aldılar.

Tekrar geriye gelen Aka Gündüz, söylenen sözlerin fıkradaki vuzuhsuzluğu ispat ettiğini söyledi ve lâyihanın encümene tevdii lüzumunu yeniden müdafaa etti. Hatip, bununla beraber ehlihıbre tezine taraftar olmadığını, çünkü gözönünde Afrodit davası gibi bir misal bulunduğunu ve bu davanın birçok ehlihıbreleri dolaştığını ve uzayıp gittiğini, inkılâbı her şeyin pahasına ilerleten bu memlekette Afrodit davası gibi davaların tekerrürünün hiçbir zaman arzu edilen şeylerden olmadığını, Türk Basın Birliği kanununda bu gibi neşriyat için esasen takyidat ve vukuu halinde haysiyet divanları gibi ceza müeyyideleri olduğunu, esasen millî hisleri incitecek neşriyatın karşısında matbuat gibi, âmme vicdanı gibi müeyyidelerin mevcut bulunduğunu izah etti.

Adliye Vekili, bu mütalâalara cevap verdi. Ehlivukufa müracaatın doğrudan doğruya hâkime verilen bir salâhiyet olduğunu tebarüz ettirdi ve sözlerine şöyle devam etti:

"Bundan başka bu münasebetle dediler ki, ne Afrodit dâvasını isterim, ne de Afrodit dâvasını çıkaranları. Afrodit dâvasını çıkaranlar kimlerdir? Ve niçin çıkarıyorlar? Afodit dâvası malûmunuzdur. Gazeteler uzun uzadıya mevzuubahs ettiler. Türkiye B. M. Meclisinden çıkmış olan bir kanun mucibince müstehcen addolunacak kitapları takip etmek vazifesi müddeiumumîlere verilmiştir. Müddeiumumîler bu vazifeyi yaparlarken B. M. Meclisinden çıkmış olan kanunları tatbik etmekten başka hiçbir gaye takip etmiyorlar. Bunların muhakemelerinin doğru olup olmadığını tetkik etmek doğrudan doğruya hâkimlere aittir. Esasen mahkemeden geçmiş ve kaziyei muhakeme halini almış olmuş bir meselenin tekrar burada münakaşa edilmesine ne lüzum ve ne de ihtiyaç vardır."

Dahiliye Vekilinin izahatı

Kanun müzakeresi sırasında Dahiliye Vekili Faik Öztrak ta söz aldı. Bunun fevkalâde hallerden mütevellit muvakkat bir kanun olmadığını söyliyerek dedi ki:

"Hükûmetiniz bu lâyihayı lüzumuna kanî olarak huzurunuza takdim etmiştir. Bugün dahi bu lüzumun zail olduğuna değil, hafiflediğine bile kani değilim. Onun için müdafaa etmek mecburiyetindeyim. Böyle olmakla beraber arkadaşlarımızın matbuata taallûk eden madde dolayısile gösterdikleri hassasiyeti takdir ve memnuniyete lâyık görüyorum."

Faik Öztrak, matbuat serbestisinin daima göz önünde tutulduğunu, fakat, memleket halkının temiz ve mukaddes hislerinin rencide edilmesine müsaade edilemiyeceğini söyledi ve şu misali verdi:

"Hatırlarsınız geçen yaz gazetelerimizin birinde bir Arnavudun bir makalesi intişar etti. O makalede o adam Arnavutluğu ile iftihar ediyor ve Türkün ve Türklüğün büyük hamlelerini, inkılâplarını Arnavutluğa mal ederek bize bir Arnavut hediyesi gibi satmak istiyor. Maalesef bu yazı bir Türk gazetesinde yer bulmuştur. Yarın da böyle bir şeyin yapılması ihtimalini daima gözönünde tutalım. Hiçbir memlekette o memleketin lûtfuna, himayesine, misafirperverliğine sığınmış olan insanlar o memleket halkının asil hislerini incitmek hakkına malik değildirler. Biz, her şeyden evvel, kendi şerefimizi, haysiyetimizi kendi memleketimizde misafireten oturanların dahi muhterem ve muteber tutması lâzımdır."

Faik Öztrak, kanunî mevzuatın bu hareketi bir ceza ile tehdit etmediğini ve o zaman bu yüzden takibat yapılamadığını, yeni maddenin bunu temin edeceğini, memlekette bu gibi saygısızlıkların tekerrürüne meydan verilmiyeceğini anlattı ve:

"Şu halde, dedi, hakaret olmadan ve hakarete müteallik olan maddenin tatbikına imkân vermeden millî hislerimizi rencide eden bir kimse ceza görecektir. Hiç kimsenin bize niçin böyle bir kanun maddesi yapıyorsunuz demi hakkı yoktur. Ondan sonra bu ihtiyacı karşılamak için koymak istediğimiz maddeyi hiç kimsenin adâletinden, liyakatinden şüpheye hakkı olmıyan Türk hâkiminin eline veriyoruz."

Diğer madde etrafında

Dahiliye Vekili, daha sonra, tadili teklif olunan ikinci maddeden bahsetti. Memleketin emniyeti ile alâkadar tedbirlere ait havadislerin neşri meselesini anlatırken şu misalleri verdi:

"Memleketin emniyetine taallûk eden bir hâdise çıkıyor. Bunun hakkında takibat başlıyor. Gizli kalması lâzımdır. Her hangi gazeteci haber alıyor, gazetesine yazıyor, ertesi gün bunun takibinden hasıl olacak maksat kayboluyor. Yine bu maksatla hükûmet bir tedbir alıyor. Memleketin emniyetine matuf.. Ertesi gün herhangi bir gazete muhabiri bunu öğreniyor, gazetesine telgraf ve mektupla bildiriyor ve neşrettiriyor. Bu hallere müsaade etmek vakit vakit memleketin emniyeti noktasından bazı zararları tecviz etmektir."

"Yahut hükûmet bir başka gün, memleketin emniyeti bakımından bazı vesaiti harbiyesini veya bazı kıtaatı askeriyesini bir yerden diğer yere gizlice nakledecek. Amma nihayet memleket bir çöl değildir. Bu esnada biri bunu görür ve bu gören vasıtasile haber bir gazeteye gider. Bunun gitmesini istemiyoruz. Keza devletin emniyeti bakımından casusluğun ifade ettiği mânayı hepimiz takdir ederiz. Hükûmet zabıtası bir adamın peşinden koşuyor, bunun casusluğu hakkında kendisinden zan vardır. Şüphe vardır, keyfiyet teeyyüt etmiştir, tevsik edecektir ve nihayet bunu mahkemenin el koyacağı hale getirecektir. Bu işle meşgul olduğu zaman bu haber intişar ediyor. Nitekim vâki oldu. Falanın filânın casusluğundan şüphe edilmiş, tahkikat yapılıyor denildi. Lâübali olarak bunu gazete sütunlarına geçirmenin hükûmet işlerini ne kadar işkâl ettiğini görürsünüz. Bunun bazı mühim zararları olabilir. İstediğimiz iş budur. Arkadaşlarımızın bu tahkikatı daha ziyade takviye ederek matbuat üzerindeki tesirlerini hafifletmek hususundaki temayüllerini takdir ederim. Bunu biz de baştan mümkün olduğu kadar takviye etmek yoluna gittik ve çalıştık. İki encümenden geçti, encümenler de bunun üzerinde günlerce çalıştı. Daha ziyade takviyide imkân bulamadılar. Bulsaydılar biz de memnuniyetle yapacaktık. Bugünkü müzakereye iştirak eden arkadaşlarımız maksadı zedelemiyecek herhangi bir takyit bulursa buna biz de iştirak etmekten asla çekinmeyiz. Maksadımız hiçbir zaman matbuatın serbestisini lüzumsuz takyit etmek değildir."

Kimden müsaade alınacak

Dahiliye Vekili daha sonra diğer bir suale cevap verdi:

"Refik İnce arkadaşım, bunları yazabilmek müsaadesinin nereden alınacağı üzerinde tevakkuf ettiler. Zannediyorum ki, maddede bunun için kâfi sarahat vardır. Tedbiri alan kararı veren yerden müsaade alınacaktır, diye maddede sarahat mevcuttur.,,

Faik Öztrak, tekrar bu maddeye temas ederek bunun bir tahdit ve takyit maddesi olduğunu, ve maddenin mümkün mertebe vâzıh bir şekilde kaleme alındığını anlattı ve şöyle devam etti:

"Yalnız bizi burada müteselli eden bir nokta var ki, yaptığımız tahdidin fikre taallûk etmemiş olmasıdır. Biz hiç kimseye demiyoruz ki, fikri münakaşaları, müsahabeleri, tenkitleri bırakın, biz hiç kimseye demiyoruz ki, ilmi yazılarınızı yazmayın. Yalnız tahdidi, havadise, habere hasrediyoruz. Bu da mutlak değildir, tahdit ediyoruz. O haber ki memleketin emniyetine taallûk eder, onları yapmayın diyoruz. Böyle olmakla beraber bunların üzerinde bir tedbir alınmış olmak veya bir tahkikata girişilmiş olmak da şarttır.. diyoruz. Rica ederim, bundan daha iyi şekilde hangi arkadaşım tahdit ederse memnun olacağım. Maksadı kaybetmemek şartile bu tahditten dolayı gelecek olan bir formülün bu maddenin tatbikatından bazı yanlışlıklar veya zaruretler olmak ihtimalini tamamen inkâr etmemekle beraber bunun aksinden gelecek olan zararla ölçtüğüm zaman vicdanım müsterih olarak bu maddeyi müdafaa ediyorum. Ve onun için arkadaşlarımdan bunun kabulünü rica edeceğim."

Bu müzakereler sonunda bazı mebuslar tarafından verilen tâdil ve tay teklifleri okunarak reddolundu ve kanunun maddeleri olduğu gibi kabul edildi. Çarşamba günü toplanılmak üzere celseye nihayet verildi.

Londraya Gidecek Olan Matbuat Heyeti

Ankara, 24 (TAN) — Londraya gidecek Matbuat heyeti mayısın 15 inde İstanbuldan hareket edecektir.

BORSA

24 - 4 - 940

Londra	5.24
Nevyork	149.10
Paris	2.9647
Milâno	7.5675
Cenevre	29.2725
Amsterdam	69.3575
Brüksel	25.0670
Atina	0.97
Sofya	1.80
Madrid	13.61
Budapeşte	26.9675
Bükreş	0.625
Belgrad	3.4925
Yokohama	34.9175
Stokholm	31.005

ESHAM VE TAHVİLAT

Ergani	19.10
Sivas-Erzurum 2	19.61
Sivas-Erzurum 5	19.61

Eski Yugoslav Dahiliye Nazırı Tevkif Edildi

(Başı 1 incide)

vet etmiş olduğuna dair bir takım haberler neşretmektedir. Bazı gazete mütalâalarında, bu tedbir, Macaristanda vaziyetin endişe uyandıracak mahiyette olduğu suretinde tefsir edilmiştir.

Salâhiyettar bir membadan bildirildiğine göre, Amerikan sefareti, Amerikalılara henüz seyahat imkânı mevcut iken Amerikaya dönmelerinin münasip olup olmıyacağını tetkik edebilmeleri için her sene olduğu gibi, tamimler tevzi etmekten başka bir şey yapmamıştır. Amerikan Sefareti, bu tamimleri tevzi ederken Avrupada ikamet etmeleri için ciddi sebepler mevcut olanlardan başkalarını şimdiki ahval ve şerait dahilinde Avrupada kalmamağa ikna etmekten başka bir gaye takip etmemiştir. Şu halde Amerika Sefareti tarafından bu muvakkat tamimler tevzi edilmesinden içinde sükûn ve âsayiş hüküm sürmekte olan Macaristanın vaziyeti hakkında yanlış neticeler istihraç etmek doğru olmaz.

Yugoslavya ile müzakereler

Belgrat, 24 (A.A.) — Bir Yugoslav İktısat heyetinin Moskovaya hareketi ve Yugoslav - Alman iktısadî komitesinin içtima devresi dolayısile Romada 30 nisanda İtalya ile yapılması mukarrer olan ticarî müzakereler tehir edilmiştir. Yugoslavya iktısat heyetinin mayıs ayının ikinci yarısında Romaya gitmesi muhtemeldir

Pravda gazetesinin bildirdiğine göre, mayıs nihayetinde Belgratta ağlebi ihtimal Amerika ve İngiltere ile ticarî müzakerelere başlanacaktır. Yalnız İngiltere ile aktedilen ticaret itilâfının henüz merî olması dolayısile halihazırdaki şeraitin icap ettirdiği munzam bir anlaşmanın imzasile iktifa edilecektir.

Yugoslav - Alman daimî iktısat komitesi gelecek içtimalarına 6 mayıstan itibaren Belgratta başlayacaktır. Yugoslav heyetine Hariciye Nazırı muavini Pijla riyaset etmektedir.

Siirtte Petrol Bulundu

(Başı 1 incide)

Eyüp, bu enstitünün başına geçmiş, ve ilk defa olarak Mardin, Siirt vilâyetlerinde petrol arama tecrübelerine başlanmıştır. Burada Dasbirini kıyısında 1327 metre derinliğe inildiği haldet petrol bulunamamıştır. Sondaj makineleri buradan yine Siirt civarında Helmis köyü yakınına nakledilmiştir. Burada yüz metreden itibaren petrol emareleri bulunmıya başlamıştı.

İşte bundan sonra bu mıntakaya ehemmiyet verilmiş ve burada Türkiyenin ihtiyaçlarını temin ettikten başka ihraca da yetecek zengin petrol bulunabileceği anlaşılmıştır. Bunun üzerine o civarda Kerbent, Ramal, Ribaikale, Beşiri civarlarında sondajlara devam edilmiştir. Türkiyede petrol arama işlerinde çalıştırılan Amerikalı mütehassıslardan Craig'de en çok bu sahada petrol bulunabileceğini kabul etmiş ve bilhassa Ramal dağında taharriyat yapılmasını tavsiye etmiştir.

Bugün petrol bulunduğu bildirilen saha da burasıdır. Buradaki petrol Irak petrollerine benzemektedir, zengindir. Türkiye Cümhuriyeti sekiz on senedenberi yaptığı araştırmaların ve sarfettiği fedakârlığın semeresini elde etmiştir.

Bu petrol kuyusu Türkiye için bir servet kaynağı olacaktır. Maden Arama Enstitüsü bundan maada Adana ve Van gölü civarında da senelerdenberi petrol araştırmaları yaptırmaktadır.

25-4-940

Irak ve Suriyede Müthiş Feyezanlar Oldu

Şam, 24 (A.A.) — Mütemadî yağmurlar sebebile Fırat nehri sularının yükselmesi üzerine, şimalî Suriyede 150 kadar köyü su basmıştır. Hasar çok büyüktür. Fakat, şimdiye kadar hiçbir insan zayiatı kaydedilmemiştir Irakda feyezan o derece şiddetli bir hale gelmiştir ki, Ramadi ile Bağdat arasındaki köprülerin ekserisini su götürmüştür.

Feyezan dolayısile, İrak ile Suriye arasındaki nakliyat da sekteye uğramıştır.

Şehrimize Gelen Yunanlı Seyyah Kafilesi

Paskalya yortusunu şehrimizde geçirmek ve bazı ticarî temaslar yapmak üzere şehrimize Teraki vapurile gelen 50 kişilik Yunan seyyah kafilesi, dün Boğaziçine ve diğer sayfiye yerlerine gitmişlerdir. Bunlar arasında evvelce memleketimizden Yunanistana dönen 20 kadar mübadil Rum da vardır.

Ingilizler, Trondheimde Alman Kıtalarının Taarruzunu Püskürttü

(Başı 1 incide)

İsveçin her vasıta ile istiklâlini müdafaa edeceğini anlatıyorlar.

Bir Alman ticaret heyeti, İsveç ile Almanya arasındaki ticaret münasebetleri hakkında müzakerelerde bulunmak üzere Stokholme gelmiştir.

Norveçteki Harekât

Londra, 24 (Hususî) — Harbiye Nezareti Norveçteki harekât hakkında bugün şu tebliği neşretmiştir:

"Dünkü tebliğde bildirilen mukabil taarruzu yapan mühim Alman kuvvetleri Trondheim'e koyda bulunan Alman vapurları tarafından çıkarılmıştır. Şiddetli bir muharebe neticesinde kıtalarımız vaziyeti iadeye muvaffak olmuşlardır.

Norveçin diğer noktalarında kayda değer bir hâdise olmamıştır."

Bugün müttefiklerin hava kuvvetleri yine Danimarka ve Norveçteki Alman üslerini bombardıman etmişlerdir. Bugün Stavanger tayyare istasyonunda 20 Alman tayyaresine ateş edilmiştir. Bu tayyarelerden mühim bir kısmının tahrip ve imha edilmiş olduğu anlaşılıyor. Buraya karşı 15 inci bombardıman yapılmıştır.

Kristiyansand da bombardıman edilmiş ve bilhassa tayyare tesisatına isabetler yapıldığı görülmüştür.

Fornbo da İngilizler tarafından bombardımana tutulmuştur. Burası Oslo fiyorunun en kuvvetli tayyare karargâhıdır. Burada da mühim tahribat yapıldığı bildiriliyor. Danimarkadaki Alborg üssü de şiddetle bombardıman edilmiş ve mukabelenin çok kuvvetli olmasına rağmen buradaki üsse de mühim isabetler yapıldığı göze çarpmıştır.

Harekâta dair diğer haberler

Kara harekâtına gelince müttefiklerin Trondheim etrafında Almanları çember icine almağa çalıştıkları ve buradaki Almanların gün geçtikçe müşkül vaziyete düştükleri anlaşılıyor. Almanların denizden ve karadan yardım kuvvetleri alamadıkları tahakkuk etmiştir.

Stokholm'den gelen malûmata göre, müttefikler şimdi bir hava ve bir iaşe üssü tesis etmekte olup bu üsler, tayyarelerin ihtiyacına fazlasile kâfi gelecektir.

Syushert cephesinde Brindalen - Guldende müttefiklerin süratle ilerlemesine intizar edilmektedir. Müttefik kıtaatı Andalsnes'e ihraç edilmiş olup Hamar'ın cenubuna doğru ilerlemektedirler. Bu kıtaat burada, Oslodan kamyonla gönderilen Alman kıtaatile karşılaşmışlardır.

Norveçliler Trondheim'ın şimalindeki Stenkjerde mevzilerine yerleşmişlerdir. Müttefikler ihraç noktalarından bu bölgeye doğru süratle ilerlemektedirler. Almanlar burada bir avantaja maliktirler ki o da Trondheim koyunun methalinde Adgene kalesini işgal etmekte olmaları ve bu suretle harp vapurlarının Ninderoy yarımadasına giden kanaldan istifade edebilmesidir. Almanlar yarımadaya bu suretle asker çıkarabilmişlerdir. Bundan başka Alman vapurları kanaldan karaya ateş etmek imkânına da maliktirler.

Almanların Elverum şimalindeki ilerlemeleri durdurulmuştur. Müttefiklerin Lillehamnaar üzerine yaptıkları hareket Norveçlilerin buradaki vaziyetini kurtarmıştır.

Müttefiklerin Norveçteki kuvvetleri günden güne artmaktadır. Trondheim'dan başlıyan demiryolunun mühim kısımları da müttefiklerin elindedir.

Astradaldaki Norveçliler şiddetle mukavemet etmektedirler.

Norveç Kralının mesajı

Norveç kralı Haakon Oslo idare âmirliğine getirilen Norveçliye hitaben yazdığı mesajda şu sözleri söylüyor:

"Bizim Almanlarla anlaşmamız için onların topraklarımızdan tamamile çekilmeleri lâzımdır. Aksi takdirde sonuna kadar mücadeleye devam ederiz. İşgal altındaki yerlerdeki halka makul hareketi tavsiye eder, fakat onlara Almanlara itaatı tavsiye edemem. Sizin idareniz yabancı kuvvete dayandığı için bizce meşru değildir."

Paris, 24 (Hususî) — Başvekil Reynaud bugünkü Nazırlar meclisi toplantısında askerî, bahrî ve siyasî vaziyet hakkında izahat vermiştir. İçtimada hazır bulunan bir şahsiyet şu sözleri söylemiştir. "Başvekilin beyanatı son derece vazıh, canlı ve cesaret verici idi."

Deniz harbinin bilânçosu

Lordlar Kamarasında bir suale cevap veren devlet nazırı Lord Hankey, demiştir ki:

Norveçin istilâsındanberi harp filomuzun üç muhribi, bir tahtelbahiri ve bir balıkçı gemisi batmıştır.

Dördüncü bir muhrip "Hardy,, de hasara uğradıktan sonra karaya oturmuştur. Bir kruvazörle iki muhrip te hasara uğramışsa da, bu gemiler üslerine dönmeğe muvaffak olmuşlardır. "Renown,, ve "Rodney,, ye de isabet vuku bulmuşsa da bu gemiler ciddî hasara uğramamışlardır. Bundan başka, matbuat dört muhribin ehemmiyetsiz hasara uğradığını bildirmiştir. Üç kruvazör de bomba parçalarile ehemmiyetsiz hasara uğramıştır. Düşman Norveç seferindenberi dört zırhlı, iki sathar kruvazörü, bir tayyare gemisi, on bir muhrip ve on bir tahtelbahirimizin battığını veya hasara uğradığını iddia etmektedir. Bu iddia doğru değildir.,,

Alman zırhlısı Gniesnan'ın batmış olduğu artık tahakkuk etmiştir

Belçika ve Holanda İle İsviçrede Şiddetli Tedbirler

Bern, 24 (Hususî) — İsviçre bitaraflığını ve istiklâlini müdafaa için her hazırlığı yapmıştır. Memleket, icabında bir milyon asker çıkaracaktır. Bugün bu kuvvetin yarısı silâh altındadır. Ve İsviçre bütün müsellâh kuvvetleri en yeni silâhlarla teçhiz etmiştir. On senedir teslihata sarfolunan para bir milyar frangı geçmiş olduğu gibi, bu teslihatı âzamî kemale vardırmak için de her fedakârlık göze alınmaktadır.

İsviçrenin bir tecavüze kurban gitmesi için ona karşı hiç olmazsa, üç milyon askerin sevki lâzım geldiği anlatılıyor.

Lahey, 24 (Hususî) — Memleketin muhtelif yerlerinde zabıta tarafından yeniden 150 araştırma yapılmış, Alphen mıntakasında üç mühim sahıs tevkif edilmiştir.

Başkumandanlık bir emirname neşrederek, devletin emniyetine taallûk eden haberlerle propaganda mahiyetinde havadis ve makale neşrini ve Holandaya şu, veya bu devletin taarruz edeceğine ait şayialarır dercini yasak etmiştir.

Belçikada alınan tedbirler

Brüksel, 24 (Hususî) — Araştırma ve tevkifata Belçikada da geniş ölçüde devam edilmektedir. Yeni emniyet kanununun tatbike konulması üzerine, komşu hudutlarda fevkalâde tedbirler alınarak, münakalâta vaziyed edilmiş ve buraları asker tarafından işgal edilmiştir.

Diğer taraftan Reksist partisi tam bir infisah halindedir.

Bir Amerikan Üssündeki Casusluk

Vaşington, 24 (A.A.) — Virjinya'da Quantico deniz üssü nöbetçilerinden biri Amerikanın millî müdafaasına ait en büyük sırlardan birini çalmak için yapılan bir teşebbüsü meydana çıkarmıştır.

Nöbetçi, bombardıman tayyarelerine mahsus yeni icat edilen nişangâhı ele geçirmek için oksidrik gaz lâmbasile bir tayyare hangarının kapısını delmiye çalışan bir adam görerek üstüne ateş etmiştir. Adam yaralanmasına rağmen mukabele etmiş ve kaçmıya muvaffak olmuştur.

Polis memurları bu hususta bir şey söylememektedirler. Üste çalışan amele arasında tahkikat yapılmaktadır.

Amerikada Nazi Faaliyeti

Nevyork, 24 (A.A.) — (Hıristiyan cephesi) davasında anketler hakkında yapılan müzakereler, azasından on yedisi devletin emniyetine karşı komplo yapmış olmakla itham edilmekte olan icra komitesinin en azı üç Alman ajanı tarafından kontrol edilmekte olduğunu meydana çıkarmıştır.

Feribot Tesisatı Karşılığı

Ankara, 24 (TAN) — Sirkeci — Haydarpaşa arasındaki feribotlarla bunlara ait tesisat teçhizat ve feribot yanaşma yatakları, dalga kıran vesaire için Münakalât Vekâleti emrine verilen tahsisatın itfa karşılığı olarak Devlet Demiryolları bütçesine 100 bin lira tahsisat konulmuştur.

Sırrı Bellioğlu Dün Merkez Kumandanlığına Teslim Edildi

22 gündenberi emniyet müdürlüğünde nezaret altında bulundurulan eski Kocaeli mebusu Sırrı Bellioğlu, askerî mahkemede muhakeme edilmek üzere dün merkez kumandanlığına teslim edilmiştir.

Ankarada yüksek makamların tetkiklerinden geçen tahkikat evrakı evvelki gün şehrimize gönderilmiş, Sırrı Bellioğlunun son bir ifadesi alınmış, evrakı emniyet müdürü Muzaffer Akalın ile Vali Lûtfi Kırdar tarafından ayni gün askeri makama havale edilmiştir. Kumandanlık evrakı tetkik etmiş ve kumandan askeri âmiri adli sıfatile tevkif kararını imzalamış ve evrak askeri sorgu hâkimliğine verilmiştir.

Müdüriyetten götürülüyor

Bunun üzerine Sırrı Bellioğlunun askerî makamata teslimi icap etmiş ve dün emniyet müdürlüğünde öğle tatili olduktan bir müddet sonra, müdüriyet binasının üst katında kendisine tahsis edilen odadan alınan Sırrı Bellioğlu, yanında birinci şube müdür muavinile diğer birkaç sivil memur olduğu halde aşağıya indirilmiştir.

Evvelce tevzi edilen mektuplardan polis tarafından toplanan 200 den fazla mektup ile suç delili olan sair evrak da bir tomar halinde kendisinin koltuğuna verilmiştir.

Bu sırada gazete fotografçıları emniyet müdürlüğü kapısı önündeki otomobilleri siper alarak Sırrı Bellioğlunun gizlice resmini almağa hazırlanmış bulunuyorlardı. Fakat Sırrı Bellioğlu, kapıya gelir gelmez fotografçıları hemen görmüş ve derhal durarak rahat rahat resim çekmelerini kolaylaştırmıştır.

Sırrı Bellioğlu, bundan sonra otomobile girerek, memurlara "Allahaısmarladık" demiş ve otomobili hareket etmiştir.

Sırrı Bellioğlunun muhakemesi

Kendisi tam 12,50 de askerî makamata teslim edilmiş ve hakkındaki tevkif kararı hasebile deniz komutanlığı tevkifhanesine nakledilmiştir.

Sırrı Bellioğlunun askerî sorgu hâkimliğinde İlk tahkikatı yapılmaktadır. Askerî sorgu hâkimi son tahkikatın açılması kararını verdikten sonra kendisi Fındıklıda İstanbul Komutanlığı binası dahilindeki askerî mahkemede muhakeme edilecektir.

Suç ağır cezayı istilzam ettiği takdirde askerî mahkeme, bir askerî reis ile biri adlî, diğer üçü askerî dört azadan ve yine adlî bir müddeiumumiden teşekkül edecektir.

Suç ağır cezayı istilzam etmiyorsa mahkeme bir askerî reis ile biri adlî, diğeri askerî iki azadan ve bir adlî müddeiumumiden teşekkül edecektir.

Askerî reis ve azaları İstanbulda en büyük askerî âmiri adli sıfatile İstanbul komutanı seçecektir.

Mahkeme âlenî yapıldığı takdirde askerî usulü muhakeme kanununun askerî mahkemelere sami sıfatile girmelerine müsaade ettiği zevat mahkemeyi dinliyebilecektir.

Yine bu kanun mucibince Sırrı Bellioğlu dilerse bu mahkeme nezdinde kendini müdafaa etmesi için avukat bulundurabilececktir.

Şimdiki halde iş henüz muhakeme safhasına gelmiş değildir. Askerî sorgu hâkimi icap eden tahkikatı yapacak, lüzum gördüğü şahitleri dinliyecek, delil ve bürhanları toplayacak, neticede ne şekilde lüzumu muhakeme kararı verirse muhakeme o şekilde yapılacaktır.

Sırrı Bellioğlu hakkında ilk tahkikatı yapan sorgu hâkiminin mahkemede iddia makamını işgal etmesi de mümkündür.

Müdüriyette geçen günler

22 gün Emniyet müdürlüğünde kalan Sırrı Bellioğlu misafirliğinin ilk günlerini çok sinirli bir şekilde geçirmiş ve iki gün ağzına çaydan başka bir şey koymamış, bu arada birkaç defa şiddetli sinir buhranları geçirmiş, hastalığından sık sık şikâyet etmiştir. Fakat bir kaç gün geçtikten sonra Sırrı Bellioğlu bu hayatına alışmış ve ilk düşünceli tavırlarını yerine neşeli ve normal görünmiye başlamıştır. Bilhassa bütün gazetelerde hakkında yazılan yazıları dikkatle takip etmitir.

Karısı ve kızı hemen her gün kendisini ziyaret etmişler ve konuşmuşlardır.

Sırrı Bellioğlu son günlerde memurlarla sohbetlerde bulunmıya başlamış ve bu sabah hepsile ayrı ayrı vedalaşmıştır.

Mendereste Bir Ceset Bulundu

Söke, (TAN) — Mendereste bir ceset bulunmuştur. Cesedin hüviyeti tesbit edilememiştir. Adlî tahkikat devam ediyor.

İtalya Bugün Harbi Göze Alabilir mi ?

(Başı 5 incide)

sik ediliyor. (1,500,000) asker silâh altında tutuluyor. Seferberlik ilânı takdirinde sekiz milyon insan silâh altına alınabilecektir. Sahil müdafaası takviye ediliyor. Sivillerin seferber edilmesi için tedbirler alınıyor. Ligurian denizinden Fiyuma kadar uzanan müstahkem mevkilerin inşası ikmal ediliyor.

Mussolini ailesine ait olan Popolo d'İtalia'ya göre İtalya, ithal ettiği iptidaî maddelerin yüzde 80 veya 85 i Süveyş kanalı ve Cebelitarık yolu ile ithal ediyor. İtalyanlar, halihazırda üç günlerini etsiz geçiriyorlar. Şeker ve kahve vesika ile veriliyor. İhtimal ki bu tedbirlerin alınmasına sebep, memlekette stokları idare etmektir.

Romada nazistler, İtalyanın gayri muharip kalmasını, Almanya hesabına istifadeli görüyorlar. Çünkü İtalyan siyaseti, harbin genişlememesine sebep oluyor. İtalyanın, harbe iştirakile bütün Balkan devletleri de bitaraflıktan çıkarlar.

İtalya kendini mağdur devletler sırasında sayıyorsa da onun mümkün olduğu kadar harpten uzak kalmağa çalışacağı tahmin ediliyor. Fakat İtalyanın, harbe girdiği takdirde; Balkan istikametinde gireceği muhakkaktır. Bir iki hafta önce İtalya ile Almanyanın Yugoslavyayı paylaşmak üzerinde anlaştıkları şayi oldu. Fakat bu şayialar süratle tekzip edildi.

●

İtalyanın Fransaya karşı metalibi var. İngiltereden biricik şikâyeti, bir İtalyan gölü saydığı Akdenizde mahpus kalmak yüzündendir. Müttefiklerin ablokası İtalyayı rahatsız ediyor. Bilhassa ablokanın Adriyatik denizine teşmili bu rahatsızlığı arttırmıştır.

İtalyanın Sovyetlerle münasebetleri, İtalyan muammasının bir safhasını teşkil eder. Acaba İtalya ile Sovyet Birliğinin Balkanlar üzerinde anlaşmaları mümkün mü? Son haftalarda birçok defalar bahis mevzuu oldu. İtalya ile Sovyet Birliği, ideoloji bakımından birbirlerine düşmandırlar. Fakat Balkanlar, bu iki devlet arasında iş arkadaşlığı vücude getirebilir.

Nitekim İskandinavya hâdiselerinden önce, bu ay sonunda İtalya ile Sovyetler arasında müzakereler başlıyacağı söylenmişti.

Bugün bütün dikkat İskandinavya üzerinde toplanmıştır. Burada alınacak netice, İtalya bakımından çok büyük kıymeti haiz olacaktır.

Totaliterlerin en belli başlı vasıflarından biri ansızın harekettir. İtalya, Habeşistana, İspanyaya ve Arnavutluğa karşı bu şekilde hareket etti ve herkes düşünmeğe vakit bulmadan ortaya atıldı.

İtalya, belki ayni şekilde hareket eder. Fakat şimdilik gayri muharipliğe devam ediyor.

Alman Radyosu Sussa!

(Başı 3 üncüde)

ta hudut tanımıyacak kadar dosttur.

Bu mantıkî sözleri ve yakın tarihe ait bu hakikatleri Alman radyosunu ikna için yazmadım. Biliyorum ki; o dinlemeden, okumadan ve inanmadan söylemiye memur bir emir kuludur.

Yalnız bu bapta ona yapılacak bir ihtar var. Biz haricî siyasetimizin Alman radyosunun tahrikâtına zemin olmasına ve halka bu vadide yanlış telkinler yapılmasına razı değiliz. Nitekim böyle hareket eden gazeteleri kapatıyor, böyle fikirler yayanları mahkemeye sevkediyoruz.

Yine Alman radyosunun Türk matbuatına, memleket menfaatlerine aykırı emellere hizmet eder diye iftira etmesine de tahammül edemeyiz.

Ve nihayet bir Türk mebusu ve bir gazeteci olan Hüseyin Cahit arkadaşımıza da bilâ âkıbet "küstah" demesini, hattâ geçenlerde yine mebus ve muharrir arkadaşlarımızdan Ahmet Şükrü Esmer hakkında buna benzer bir tecavüze cüret etmesini küstahlık sayar ve bunu sükûtla geçiştirmemeyi lüzumlu buluruz.

Biz artık bu istasyonun bu çeşit neşriyatı kesmesini, Türkiye umuru dahiliyesine karışmamasını, Türk gazetecilerine sataşmamasını, hattâ, mümkünse türkçe neşriyatı tatil etmesini istiyoruz. Böyle yaparsa, bizi, neşriyat yaptığından daha çok memnun eder.

Eğer ayni şekilde neşriyatına, tahrik, târiz ve tahkir çeşnisinde sözlerine devam ederse, bizim de kendi radyomuzla Almanya ve Alman erkânı hakkında yeni ve eski malûmat ile halkımızı tenvir eylememiz bir millî vazife ve bir nevi müdafaainefs hareketi olur.

İtalya Harbe Ne Zaman Girebilir ?

(Başı 5 incide)

Diğer bir nokta da şudur: İtalyan kalabalığının yaşayış seviyesi o kadar aşağıdır ki, iktısadî ablokanın tevlit edeceği mahrumiyete artık katlanamaz.

İşte bir kaç rakam:

İtalyâ Şimalî Amerikadan 3 milyon ton hububat, pamuk, bakır, yağ alır; Cenubî Amerikadan 2 milyon ton hububat, kahve, şeker, yün ve soğuk et ithal eder. Şimalî Avrupadan da 12 milyon ton demir ve kömür alır. Bu ithalâtın dörtte üçü deniz tarikile gelir.

İtalya Karadeniz tarikile mühim miktarda hububat ve yağ ithal eder. Boğazlar kapanınca bundan da mahrum kalmıya mahkûmdur. Hindistan, Avustralya ve Uzak Şarktan da 1,300,000 ton pamuk, hububat, yağ ve jüt ithal eder.

Nutuklar bu vâkıaların çıplaklığını örtmiye kâfi değildir. Çünkü bunlar, İtalyanın harbe giremiyeceğini gösteren bariz ve reddi kabil olmıyan delillerdir.

Burada İngiliz ve Fransız donanmalarının müşterek kuvvetile İtalyan donanması arasında bir mukayese yapmıya ihtiyaç yoktur. Yalnız İtalyan donanmasının zırhlı, kruvazör ve destroyer bakımından daha zayıf olduğunu, denizaltı gemilerinde müsavi vaziyette bulunduğunu söylemek kâfidir.

Hava kuvvetlerinde ilk hamlede bir üstünlük gösterebilir, fakat bu üstünlük çabuk kaybolmıya mahkûmdur.

Almanya İtalyaya ancak Cebelitarık yoluyla gizlice denizaltı gemisi göndererek yardım edebilir. Bunun ise ne kadar tehlikeli olduğunu onlar da bilirler.

Onun için bir İtalyan dostu sıfatile, onlara harpten uzak kalmalarını tavsiye ederim.

Kaçakçı Kadın

Yunan bandıralı Teraki vapuru yolcularından Andranik adında bir kadının vaziyeti şüpheli görülmüş, muhafaza ve muayene memurları tarafından yapılan arama neticesinde kadının üzerinde ipekli kumaş yakalanmıştır. Kumaşlar müsadere edilmiş, kadın mahkemeye verilmiştir.

İhtira İlânı

"Hava Hücumundan korunma usul ve tesisatı" hakkında 1-6-1936 günlü ve 2116 sayılı ihtira beratı bu defa mevkii fiile konmak üzere âhere devrüferağ veya icar edileceğinden talip olanların Galatada İktısat hanında, Robert Ferri'ye müracaatları ilân olunur.

Rimel BALSAMİN KANZUK

Gözleri yakmaz, su ile çıkmaz. Kirpikleri dökmez. Terkibindeki BALSAMİN cevheri sayesinde kirpikleri besler ve uzatır. Siyah, lâcivert, kumral, yeşil, renklerinin bakıştaki füsunkâr cazibesi şayanı hayrettir.

HER AKŞAM BEYOĞLUNDA

SADİ SALONU

Cezair Rakkase Kraliçesi

FATMA AFİFE

Pek büyük muvaffakıyetle seanslarına devam ediyor

Bayan MUALLÂ

Salâhaddin Pınar ve arkadaşları

Mezei baleti ve Ladani Macar kadın orkestrası

Tel: 43776

EREĞLİ HAVZASI
Kömürleri Satış Birliğinden:

İstanbul ve Zonguldak'da Satış birliği teşkilâtında çalışmak üzere imtihanla muhasip, muhabere memuru ve daktilo alınacaktır. Talip olanların aşağıdaki şartları haiz olması lâzımdır.

A — Türkiye Cümhuriyeti tebaasından olmak
B — Askerliğini ikmal etmiş bulunmak.
C — Asgarî Orta mektep mezunu bulunmak.
D — Hüsnühal ve tercümeihal varakaları ibraz etmek

Yukarıdaki evsafı haiz olanların 29 Nisan 1940 tarihine kadar vesaiki ile birlikte müracaatları lâzımdır.

İMTİHAN GÜNLERİ:

Muhasip İmtihanı 30 Nisan 1940 Salı günü saat 9 da Muhabere memuru ve Daktilo imtihanları aynı gün öğleden sonra saat 15 de yapılacaktır. Lisan bilenler tercih edilir.

İmtihanda muvaffak olanlara barem derecesine göre ücret verilir.

MÜRACAAT VE İMTİHAN YERİ:

Tophanede Devlet Denizyolları karşısında iskele caddesi 28 numarada.

İstanbul Maarif Müdürlüğünden:

Maarif Vekilliği köy öğretmen okulları için aşağıda cins ve mikdarı yazılı gömlekler pazarlıkla satın alınacaktır. Bu gömleklerin muhammen bedeli 4508 liradır. Teminatı 676 lira 20 kuruştur. İstekliler bu gömleklere ait şartname ve nümuneyi Maarif Müdürlüğü Yardirektörlüğünde görebilirler. Pazarlığın 27 . Nisan . 1940 tarihinde cumartesi günü saat 11 de İst. Maarif Müdürlüğü binasında yapılacağı ilân olunur (3295)

Eşyanın cinsi	Miktarı	Beherinin fiyatı L. Kş.	Yekûn L. Kş.
Spor gömlek	2800	1 61	4508 —

Askerî Liselere Talebe Alınıyor

1 — Kuleli, Maltepe, Bursa askerî liselerinin her üç sınıfına da önümüzdeki haziran içinde başlanacak olan 940 - 941 ders yılı için talebe alınacaktır.

2 — Alınacak talebelerin öz Türk ırkından olması kendisinin ve ailesinin kötü hal ve şöhret sahibi olmaması, sıhhî muayenede sağlam çıkması ve yapılacak seçme sınavında da kazanması şarttır.

3 — Bir sene tahsili terkedenler yaşını büyütmüş ve küçültmüş olanlar kendi okullarının sınıf geçme sınavında ipka veya bütünlemeye kalanlar yaşları boyları ve ağırlıkları talimattaki hadlere uygun olmayanlar askerî okullara alınmazlar.

4 — İsteklilerin şimdi okumakta oldukları mekteplerdeki tahsillerine devam etmekle beraber 10 Nisandan itibaren bulundukları yerlerdeki askerlik şubelerinden diğer kaydükabul şartlarile müracaat yollarını öğrenmeleri ve buna göre de kaydükabul kâğıtlarını **en geç 30 Mayıs 940** a kadar tamamlamış olmaları lâzımdır.

5 — İsteklilerin sınıf geçme vesikaları haziranda bulundukları okullardan askerî liselerce celbedilecek ve bütünlemeye kalmadan sınıf geçenler seçme sınavına çağırılacaktır.

Askerî lise II ve III sınıflara girmeğe muvaffak olanların 940 yılı kampları ileride askerî okullarda yapılacaktır.

6 — Askerî orta okullarla Musiki sanat ve karagedikli erbaş hazırlama orta okullarının kaydükabul şartları ve zamanları ayrıca ilân edilecektir. (2521)

KAYIP — 4497 numaralı sandal plâkam kaybolmuştur. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur.
Kanlıcada Sandalcı Şerif

Sahibi ve Neşriyat Müdürü Halil Lûtfi DÖRDÜNCÜ
Gazetecilik ve Neşriyat T. L. Ş.
Basıldığı yer TAN matbaası

Bu basit ve kolay
Güzellik reçetesini
tecrübe ediniz.

Bayan M. S. diyor ki: "Kendimi aynada gördüğüm vakit, adeta gözlerime inanamıyorum. Cildim evvelkinden daha güzel, daha yumuşak ve daha nermin, bütün arkadaşlarım tenimin güzelliğine gıpta nazarlariyle bakıyorlar.,, Siz de, yeni ve taze bir cilde, şayanı hayret bir tene malik olabilirsiniz. Hemen bugünden bu genç kızın tatbik ettiği ayni basit ve kolay güzellik reçetesine başlayınız: Bu gece yatmazdan evvel yüzünüze ve boynunuza cilt unsuru olan pembe renkteki Tokalon kremini sürünüz.

Terkibinde Viyana Üniversitesinin meşhur bir profesörü tarafından keşif ve "BİOCEL" tabir edilen kıymetli ve cazip gençlik cevheri vardır. Siz uyurken, cildiniz bu kıymetli cevheri mas edecek ve her sabah daha genç görüneceksiniz. Ertesi sabah yağsız beyaz renkteki Tokalon kremini kullanınız Bu da, siyah benleri eritecek ve açık mesameleri sıklaştıracaktır. Ayni zamanda cildi yumuşatıp beyazlatacaktır. Bu tarzı tedaviyi tatbik eden (günde 3 dakika) her kadın, kendisini bir çok sene gençleşmiş bulacak ve yeni güzellikte bir tene malik olacaktır. Tokalon kreminin müsmir neticeleri garantidir.

DENTOL
DİŞ MACUNU
Dr. RESPAUT'un Formülü ve PASTEUR'un tetkikleri sayesinde istihzar edilmiş ve gayet antiseptiktir.

Ağzın Hıfzıssıhhası

Dişleri soğlâm ve beyaz muhafaza için hemen küçük yaşlarında ağzın hıfzıssıhhasına itina etmek lâzımdır.
Oğlunuzun veya kızınızın tuvalet masasında daima DENTOL müstahzaratını bulundurmayı unutmayınız.
PASTEUR tetkikleri sayesinde istihzar olunan DENTOL müstahzaratı, gayet antiseptiktir.
Ağzı dezenfekte ve tâtir eder. Diş minalarının siyahlanmasına mani olur. Dişlere parlak bir beyazlık temin eder.

DENTOL müstahzaratı eczanelerde, parfümerilerde ve büyük mağazalarda satılır

MİLLÎ PİYANGO
2 NCİ TERTİP

EN MÜKEMMEL AİLE YARDIMCISI

5

BEŞ KİŞİYİ BEŞ DAKİKADA DOYURUR

En dar zamanınızda bile KOMPRİME ile telâş etmeden misafirlerinizi ağırlıyabilirsiniz.
Mercimek, bezelya, buğday ve sair çorbalık komprimelerimizi her yerde bulabilirsiniz.

ÇAPAMARKA Müstahzaratı: M. Nuri Çapa Kuruluş Tarihi : **1915**

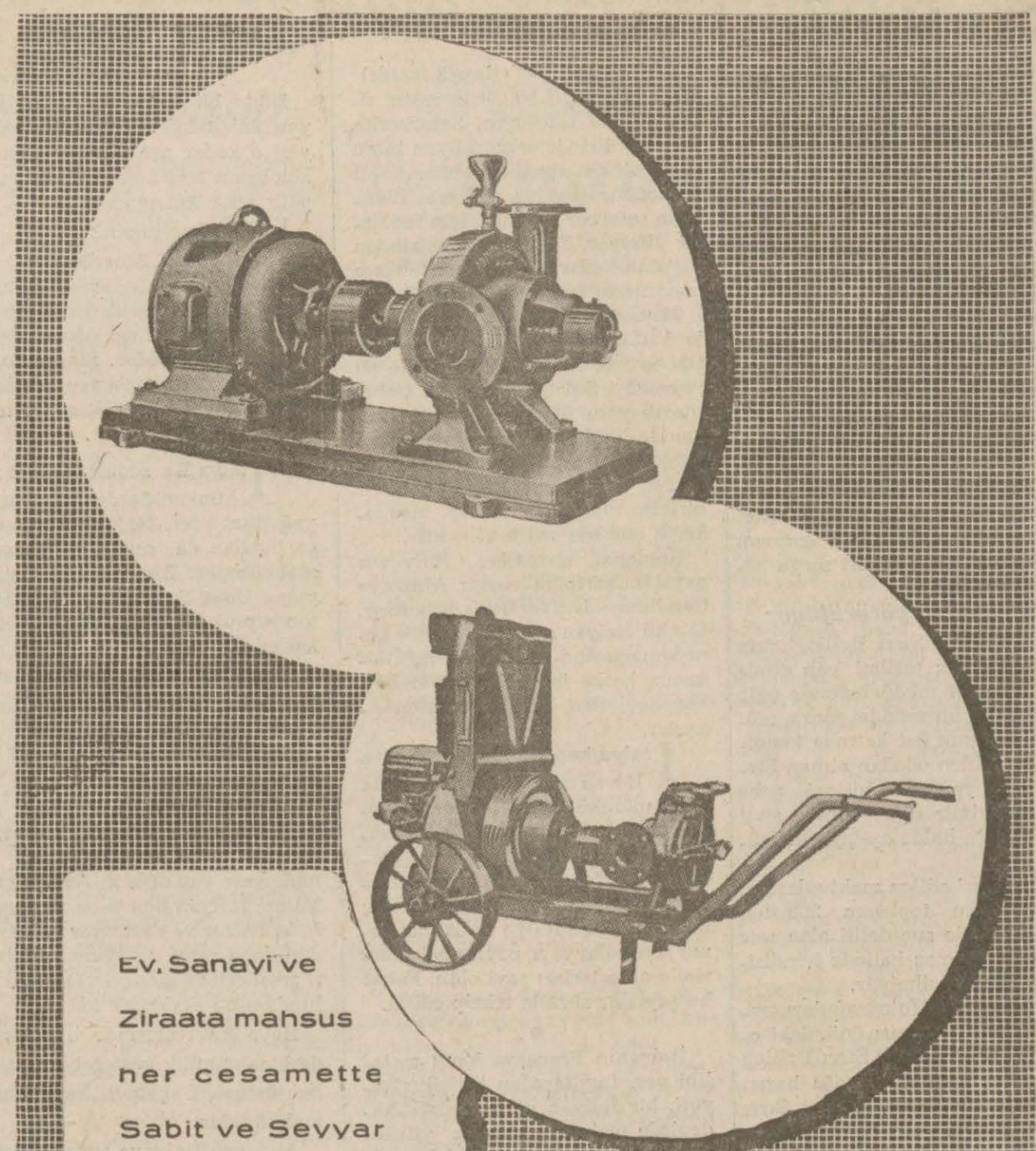

Ev, Sanayi ve Ziraata mahsus her cesamette Sabit ve Seyyar **TULUMBALAR**

Teklifimizi isteyiniz

GUINARD PARİS TULUMBALARI

BOURLA BİRADERLER İSTANBUL — ANKARA — İZMİR

ANÎ TESİR

NEVROZİN

BAŞ, DİŞ, NEZLE, GRİP, ROMATİZMA, Soğuk Algınlığı

ve bütün ağrılarını derhal keser. Lüzumunda günde 3 kaşe alınabilir.

Taklitlerinden sakınınız. Her yerde pullu kutuları ıslarla isteyiniz..

POKER

Traş bıçaklarında
Hiç zam yapılmamıştır.
Piyasamızda daima mevcuttur.

SİLKO

ESKI ve YENI ROMATİZMA, SİYATİK - LUMBAGO - OMUZ - ARKA - BEL - DİZ - KALÇA ve Soğuk algınlıklarından ileri gelen şiddetli ağrılarını TESKİN ve İZALE EDER.

TÜRKİYE KIZILAY CEMİYETİ

UMUMÎ MERKEZİNDEN:

Zelzele mıntakalarında kereste ve İnşaat işlerinde muvakkaten istihdam edilmek üzere ayda İki Yüz Lira ücretle

ALTI FEN MEMURU ALINACAKTIR.

Taliplerin tahsil derecelerini gösterir vesika suretlerini, tercümeihal varakalarını ve bir de çalışmış iseler çalıştıkları yerlerin adreslerini bir istida ile 5 Mayıs 940 tarihine kadar Umumi Merkezimize göndermeleri ilân olunur.

Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüğünden :

Keşif bedeli (9428) lira (74) kuruştan ibaret bulunan Galatada Kemankeş caddesinin yeni yolcu salonu önündeki kısmının asfalt işi kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.

İhale 3-5-940 tarihine rastlıyan cuma günü saat on beşte Galatada umum müdürlük binasında toplanacak olan satın alma komisyonunda yapılacaktır. Muvakkat teminatı (707) lira (17) kuruştur. Bu baptaki keşif ve şartname sözü geçen komisyondan parasız alınabilir. İsteklilerin teklif mektuplarını bildirilen vakitten en geç bir saat evveline kadar komisyon reisliğine tevdi etmeleri lâzımdır. (3066)

Merzifon Kasabası Halihazır Haritalarının Alımı İşinin Eksiltmesi

Merzifon Belediyesinden:

Merzifon kasabasının 255 hektarlık meskûn ve gayri meskûn sahasına ait halihazır haritalarile bunu çevreleyen 80 hektarla 335 hektara varan 1/4000 lik umumî münhanili haritasının alımı işi eksiltmeye çıkarılmıştır.

İşin maktu bedeli 7000 liradır.

Muvakkat teminat 525 liradır.

Eksiltme 2 - Mayıs - 940 tarihine müsadif perşembe günü saat 15 de Merzifon Belediyesinde eksiltme komisyonunca yapılacaktır.

Eksiltmeye iştirak edeceklerin eksiltme tarihinden ekalli iki gün evvel Belediyeler imar heyetinden eksiltmeye iştirak vesikası almaları ve bunu teklif mektuplarına koymaları lâzımdır.

Şartname ve mukavelenameler Merzifon Belediyesinden ve Ankarada Belediyeler imar heyeti fen şefliğinden parasız alınabilir.

Teklif mektuplarının tayin edilen 2 Mayıs 940 perşembe günü saat 14 de kadar Belediyeye verilmesi veya bu saate kadar gönderilmiş bulunması lâzımdır. (3054)

Devlet Denizyolları İşletmesi Umum Müdürlüğü İlânları

1 — İdareye ait Bahçekapı'da 52 No.lu dükkân 11 Mayıs 1940 tarihinden 31 Mayıs 1941 tarihine kadar kiraya verilecektir.

2 — Muhammen aylık kirası 30 lira olup bir sene yirmi günlük kira müddeti için muvakkat teminat 28,50 liradır.

3 — Arttırması 10 Mayıs 1940 tarihine müsadif Cuma günü saat 15,30 da alım satım komisyonunda yapılacaktır.

4 — Şartları öğrenmek isteyenlerin hergün komisyona müracaatleri. (3306)

***

1 — Nefsi Kadıköy iskelesinin üstündeki gazino 11 Mayıs 1940 tarihinden itibaren 31 Mayıs 1941 tarihine kadar kiraya verilecektir.

2 — Aylık muhammen bedel 121 lira olup bir sene yirmi günlük kira müddeti için muvakkat teminat 114,80 liradır.

3 — Arttırması 10 Mayıs 1940 tarihine müsadif Cuma günü saat on beşte Alım Satım komisyonunda yapılacaktır.

4 — Şartları öğrenmek isteyenlerin hergün komisyona müracaatleri. (3307)

TÜRKİYE CÜMHURİYETİ ZİRAAT BANKASI

Kuruluş Tarihi: 1888

Sermayesi: 100,000,000 Türk Lirası

Şube ve Ajans adedi: 265

Zirai ve ticari her nevi banka muameleleri

Para Biriktirenlere 28,800 Lira İKRAMİYE VERİYOR

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesaplarında en az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki plâna göre ikramiye dağıtılacaktır

4	Adet	1.000	Liralık	4,000	Lira
4	„	500	„	2,000	„
4	„	250	„	1,000	„
40	„	100	„	4,000	„
100	„	50	„	5,000	„
120	„	40	„	4,800	„
160	„	20	„	3,200	„

DIKKAT: Hesaplarındaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı düşmiyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlasiyle verilecektir. **Kuralar senede 4 defa, 1 Eylûl, 1 Birincikânun, 1 Mart ve 1 Haziran tarihlerinde çekilecektir.**

Dr HAFIZ CEMAL

Pazardan maada saat (14.30 dan 18 e Salı, Cumartesi 12 ye kadar fı. karaya. Divanyolu No. 104.

Dr. Hayri Ömer

Zührevî ve cilt hastalıkları mütehassısı. Öğleden sonra Beyoğlu Ağacami karşısında No. 133 Telefon: 43585